
1000082705405***1000082705405***

**Prof. Dr. Persányi Miklós főigazgató úr
részére
Fővárosi Állat- és Növénykert**Budapest XIV.
Állatkerti krt. 6-12.
1146

ügyintéző: Illés Klára

telefon: +36 1 327-11-13

email: Illes.Klara@budapest.hu

ikt. szám: FPH079 /583 - 5 /2017

hiv. szám: 55/2017

tárgy: határozat kivonatok megküldése

Tisztelt Főigazgató Úr!

Mellékelten megküldöm az Emberi Erőforrások és Nemzetközi Kapcsolatok Bizottsága 2017. május 4.-ei ülésén született, a Fővárosi Állat- és Növénykert 2016. évi szakmai beszámolóját és 2017. évi munkatervét jóváhagyó határozatok kivonatát.

További eredményes munkát kívánok.

Budapest, 2017. május 10.

Tisztelettel:

Nagyné Varga Melinda Mária
főosztályvezető

mellékletek:

2 db. határozat kivonat

HATÁROZAT KIVONAT
az Emberi Erőforrások és Nemzetközi Kapcsolatok Bizottsága
2017. május 04-i ülésének határozataiból

Javaslat a Fővárosi Állat- és Növénykert 2016. évi szakmai beszámolója és 2017. évi munkaterve jóváhagyására

Előterjesztő: Szalay-Bobrovniczky Alexandra

Előkészítő: Kulturális, Turisztikai, Sport, Köznevelési és Szociálpolitikai Főosztály

37./2017. (V.04.) SZÁMÚ EENKB HATÁROZAT

Az Emberi Erőforrások és Nemzetközi Kapcsolatok Bizottsága úgy dönt, hogy:

1.

felkéri a Főpolgármestert, hogy a Fővárosi Önkormányzat 2018. évi költségvetése tervezésekor kiemelt figyelmet fordítson a Fővárosi Állat- és Növénykert bérproblémáinak rendezésére.

határidő: a 2018. évi költségvetés tervezése

felelős: Tarlós István

(7 igen, 0 nem, 0 tartózkodás)

Határozathozatal módja: egyszerű szavazattöbbség

Budapest, 2017. május 04.

Dr. Nagy Gábor Tamás s.k.
elnök

A kiadmány hiteles.

Bolton Zoltáné
bizottsági titkár

HATÁROZAT KIVONAT
az Emberi Erőforrások és Nemzetközi Kapcsolatok Bizottsága
2017. május 04-i ülésének határozataiból

Javaslat a Fővárosi Állat- és Növénykert 2016. évi szakmai beszámolója és 2017. évi munkaterve jóváhagyására

Előterjesztő: Szalay-Bobrovniczky Alexandra

Előkészítő: Kulturális, Turisztikai, Sport, Köznevelési és Szociálpolitikai Főosztály

38./2017. (V.04.) SZÁMÚ EENKB HATÁROZAT

Az Emberi Erőforrások és Nemzetközi Kapcsolatok Bizottsága úgy dönt, hogy:

1.

a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény 78.§ (5) bekezdés b) pontja, valamint a Fővárosi Önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 53/2014. (XII.12.) Főv. Kgy. rendelet 6. melléklete 1.21. pontja alapján jóváhagyja a Fővárosi Állat- és Növénykert 2016. évi beszámolóját az 1. sz. melléklet szerinti tartalommal.

határidő: azonnal
felelős: dr. Nagy Gábor Tamás elnök

(7 igen, 0 nem, 0 tartózkodás)

Határozathozatal módja: egyszerű szavazattöbbség

Budapest, 2017. május 9.

Dr. Nagy Gábor Tamás s.k.
elnök

A kiadmány hiteles.

bizottsági titkár

HATÁROZAT KIVONAT
az Emberi Erőforrások és Nemzetközi Kapcsolatok Bizottsága
2017. május 04-i ülésének határozataiból

Javaslat a Fővárosi Állat- és Növénykert 2016. évi szakmai beszámolója és 2017. évi munkaterve jóváhagyására

Előterjesztő: Szalay-Bobrovniczky Alexandra

Előkészítő: Kulturális, Turisztikai, Sport, Köznevelési és Szociálpolitikai Főosztály

39./2017. (V.04.) SZÁMÚ EENKB HATÁROZAT

Az Emberi Erőforrások és Nemzetközi Kapcsolatok Bizottsága úgy dönt, hogy:

1.

a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény 78.§ (5) bekezdés b) pontja, valamint a Fővárosi Önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 53/2014. (XII.12.) Főv. Kgy. rendelet 6. melléklete 1.21. pontja alapján jóváhagyja a Fővárosi Állat- és Növénykert 2017. évi munkatervét a 2. sz. melléklet szerinti tartalommal.

határidő: azonnal
felelős: dr. Nagy Gábor Tamás elnök

(7 igen, 0 nem, 0 tartózkodás)
Határozathozatal módja: egyszerű szavazattöbbség

Budapest, 2017. május 9.

Dr. Nagy Gábor Tamás s.k.
elnök

A kiadmány hiteles.

bizottsági titkár

A Fővárosi Állat- és Növénykert

beszámolója

a 2016. évről

2017. március

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

A Főváros legrégebbi saját kulturális intézménye, a Fővárosi Állat- és Növénykert ismét sikeres évet zárt. 2016-ban is intézményünk volt Magyarország legnépszerűbb kulturális-turisztikai attrakciója, 1,019,481 látogatóval.

Tavaly – támogatóinknak, partnereinknek köszönhetően – méltón ünnepelhettük az Állatkert 150 éves születésnapját. Jubileumi emlékalbum, születésnap-i ceremóniák, koncertek, postabélyegek, és pénzérmék, múzeumi időszaki kiállítás, nemzetközi konferencia – de még a születésnap-i torta is különleges lett.

GYŰJTEMÉNY, KIÁLLÍTÁSOK, SZAKMAI KAPCSOLATOK. Állatkertünket a vezető európai állatkertek között tartják számon. Tekintélyét szakmai programjai, állatszaporítási eredményei, gyűjteményének minőségi fejlesztései tovább gyarapították.

2016. december 31-én az állatállomány 868 fajt és 9160 állategyedet számlált. A faj- és egyedszám tekintetében továbbra is az egyik legnagyobb európai kollekciónak számít. Emellett számos – európai vagy akár világviszonylatban is figyelemreméltó - ritkasággal is rendelkezik. A gyűjteményi arányokat vizsgálva nincsen nagyobb változás. Nemzetközileg is ritka, hogy nálunk a legnagyobb rendszertani csoport – ahogyan a természetben is – a gerincteleneké. Összesen 243 faj 654 egyedéről és 141 tenyészetéről van szó. A következő csoport a halaké (221 faj, 4796 egyed). Nagyon hasonló a madár (141 faj), a hüllő és kételtű (137 faj) és az emlős (120 faj) fajok aránya. Példányszámuk is közel áll egymáshoz: 1268 példány madár, 1248 emlősállat, és 1049 hüllő és kételtű.

Az állatokat már 3 helyszínen tartottuk, ezen belül a Margitszigeti Kisállatkert működésének finanszírozását továbbra is más feladatok rovására kellett kigazdálkodni. A létesítmény állaga romlott, javítására a 2017. évi költségvetésben tervezünk forrást. A nagy átalakítások átmeneti idejére egy háttér-állatkertet is kellett építenünk: Kőbányán az átalakítások idejére a FŐKERT befogadta telephelyére tevéinket, alpakkáinkat, kecskéinket és juhainkat.

2016-ban is folytatódott a kiállítások korszerűsítése, új elemekkel gazdagítása. A régi medve kifutót átalakítottuk rozsomákok számára. Elkészült egy új állatsimogató, egy új játszóhely, az Energia Rally, Energia Játszóter, valamint fából ácsolt nagy zsiráfetető magasles épült a közönség számára. A képzőművészeti alkotások gyűjteménye is gyarapodott: Budapest koreai testvérvárosától, Daejon-tól egy háromalakos kültéri szoborkompozíciót kaptunk, és helyeztünk el az óriásvidrák közelében: vidramama és két kölyke, hatalmas gránit talapzaton, faragott szerencsezsákkal.

Az év során örök lakhelyre távozott két óriás matuzsálemünk, a Budapesten 1952 óta élő Mississippi aligátor, Ali, és Öcsi, a nílusi krokodil. Komoly bajt jelentett, hogy a vasúti területek felől beköltözött rókák megöltek 19 flamingót. Örülhettünk viszont különleges újszülöttek egész seregének: sörényes hangyász, vörös panda, lajhár, vombat, 5 Bennett-kenguru, 2 óriáskenguru, 3 maki, 7 ázsiai vadkutya, 11 szurikáta, 4 csupasz turkáló bébi, 2 Cebu malac, az elmúlt évtized legsikeresebb pelikánszaporulata: 5 borzas és 5 rózsás pelikán, rengeteg szabadon repülő kormorán és szürke gém gazdagítja a látogatók által megtekinthető állatok csapatát. Legnagyobb örömünkre Budapesten először óriás hangyász bébi látott napvilágot! Emellett 5 rózsás és 5 borzas pelikán (!), skarlátszárnyú papagáj, kaffer

szarvasvarjú, batla, pápaszemes pingvin, koronás daru fióka, 69 szakállas agáma, 33 szalagos tigrispiton, 3 magrovesikló, egy évtized után ismét édesvízi rája (2).

A természetvédelmi mentőmunka az év folyamán minden eddigi statisztikánkat felülmúlta. Kétezer példányt meghaladó befogadott mentett állattal Állatkertünk Magyarországon a legkiemelkedőbb munkát végző, legtöbb állatot befogadó és meggyógyító mentőhelynek minősül.

GAZDÁLKODÁS, LÁTOGATOTTSÁG, SZOLGÁLTATÁSOK, PROGRAMOK.

Az év során a szerény fenntartói működési támogatás ellenére meg tudtuk tartani az intézmény költségvetésének egyensúlyát és a szolgáltatásainak színvonalát. Szolgáltatásaink árát nem növeltük, de a bevételeket a tervezett, szükséges szinten tudtuk tartani. Saját bevételeinkkel nagyjából ellensúlyozni tudtuk az utóbbi évek jelentős működési támogatás-csökkenését, bár számos beszerzett termék és szolgáltatás ára az inflációt jóval meghaladóan növekedett, és számos időszerű komolyabb karbantartó, felújító munka, eszközcsere maradt el emiatt. Ugyanakkor megőriztük a leginkább rászoruló, kiemelten hátrányos társadalmi csoportok állatkerti látogatását lehetővé tevő kedvezményes belépési lehetőségeket.

2015-ben is megtartottuk a FÁNK kimagasló népszerűségét, így Intézményünk továbbra is messze az ország legnépszerűbb kulturális és turisztikai attrakciója maradt. Bár a Holnemvolt Park bezárása után az előző évi látogatórekordot nem értük el, ismételten jóval egymillió felett volt a látogatóink száma. Közönségünknek új élményeket, ismeretterjesztő, oktató és kulturális programok sokaságát biztosítottuk, hoztuk a megszokott magas szolgáltatási színvonalat. A közkedvelt sikeres programok – a Mackó-, a Föld és az Állatszeretet fesztiválok, a nyáresti koncertek, Légyottok, Tapizook, Állatkertek Éjszakája, Sérült gyermekek napja, stb. – mellett igen népszerű volt a tavasszal hat héten át esténként szervezett egyszeri attrakciósorozatunk, a Sárkányok Éjszakája is.

A FEJLESZTÉSEK ELŐREHALADÁSA.

A Fővárosi Közgyűlés több ülésén is tárgyalta a FÁNK fejlesztés tartalmáról, és valamennyi alkalommal ellenszavazat nélkül döntött. A fővárosi fejlesztés jelentős támogatásáról a Kormány 2015-ben határozott.

Intézményünk szokásos működése mellett az új területeken a döntések nyomán ütemezetten haladt előre a fejlesztés. Sikeresen megtörtént az Állatkert területének növelése, a térségből más használók kiköltöztetése, a területek átvétele. Az Állatkert által használt terület 2014 elejétől 2016 végéig 72,630 m²-rel növekedett. Ezen a kibővült területen több fejlesztésen dolgoztunk már tavaly is.

Két fő új attrakció, a Mesepark, valamint a Pannon Park valósul meg, és elkészülnek a működésükhöz szükséges egyéb fejlesztések, mint egy új üzemeltetési kiszolgáló zóna létesítése, illetve egy autóparkoló építése, új közművek telepítése, illetve a park botanikus kerti minőségnek megfelelő növényállományának a kialakítása is.

Számos kivitelezői munka már 2014-ben elkezdődött (elsősorban a leendő Mesepark területén), de az események 2016-ban gyorsultak fel. Több alprojekt már megvalósult. A Főváros a Varannó utcáról megállapodott a Zuglói Önkormányzattal, a FÁNK átvette az ingatlant, és megtörtént a telkek összevonása. Alapos és hosszas elemzés, alternatívák

vizsgálata után döntött el a jövőbeli fűtési rendszer kérdése, és sor került a megállapodás megkötésére a FŐTÁV-val. Egyes új közművek már elkészültek, a továbbiakon még munkálatok zajlanak. Függetlenül van még a terület csapadékvíz-elvezetésének a megoldása (FCSM-et érinti). Már befejeződtek a volt Vidámpark területén a bontási munkák, sőt több ponton folyik az építés is.

A legjelentősebb elvégzett feladatok 2016 során:

- **A Mesepark-Mesevár új attrakció-együttesnek** elkészültek a kiviteli és kiállítási tervei. Sikeresen lezajlott a Mesevárba tervezett kiállítás és játszóház eszközbeszerzésével egybekötött kivitelezésének megvalósítására vonatkozó közbeszerzési eljárás. A nyertes ajánlattevő végzi az építészeti és épületgépészeti munkákat, a díszlet és játszótermi elemek gyártását, illetve folyamatban van a multimédiás játékok szoftvereinek fejlesztése is. Elindult, és folyik a munka a leendő Mesevár belsejében. A Mesepark tervei és közbeszerzési dokumentációja az év végére nagy készütségbe jutott. A Mesepark-Mesevár átadása még 2017-ben várható.

- Nagy készütségi szinten van a Mesepark létesítése érdekében **az új Kiszolgáló Zóna** kialakítása. Megtörtént a telekhatárok rendezése, a tervezés, és valamennyi engedély beszerzése.

Júliusban átvettük az egykori Vidámpark és a vasút között elhelyezkedő, 120 éves hajdani városligeti rendőrkaszárnnyát, amelyből legutóbbi használója, az Igazságügyi Szakértői és Kutató Intézetek Országos Toxikológiai Intézete új telephelyre költözött. A második félévben elvégeztük a szükséges felújítási munkálatokat, és 2017-ben már ebben az ingatlanban működik az **Irányítási Központ** (Állatkórház, Informatikai Központ, Gyűjteményi Nyilvántartás, és az összes iroda).

Az új Gazdasági Épület és az új Takarmányozási Épület (benne: műhelyek, öltözők, raktárak, könyvtár, irattár / konyha, raktárak, hűtőtermek, fagyasztókamrák) esetében is végig kellett vinni az alapos tervezést, majd a közbeszerzést. Ősszel kezdődött el építésük az új Kiszolgáló Zónában, és a szokatlanul szigorú tél ellenére az év végére szerkezetkész állapotba kerültek, és elkezdték a szerelési munkákat. 2017 tavasszal készül el, amikor átköltözhetnek a műhelyek, öltözők, raktárak, a könyv- és irattár, a takarmányellátás.

- Fontos feladat a fejlesztési területen **a közművek áthelyezése, újak létesítése**. 2016-ban megtervezettük és sikeresen lefolytattuk a területen átvezető 600 mm-es víznyomóvezeték kiváltására vonatkozó közbeszerzési eljárást, amelynek nyomán a vállalkozói szerződés is aláírásra került. A kivitelezési munkák már megkezdődtek, befejezésük 2017 júniusára várható.
- **A Pannon Park központi épülete** a biodóm lesz, amelyhez tágas szabadtéri kifutók csatlakoznak majd. Ennek előkészítése is előrehaladt az elmúlt időszakban. Az év elején jogerőre emelkedett építési engedély alapján megkezdődött a kiviteli tervezés, és a közbeszerzést megalapozó tervdokumentációt a tervező le is szállította. Közbeszerzési eljárást követően lezajlottak a szükséges bontási munkák. A terület leromlott növényállományának kezelését, átalakítását is elkezdtük: 2016-ban közel 60 fa átültetése, és számos beteg fa kivágása történt meg. Sikeres volt a beruházásokhoz kapcsolódó költségbecslési, költségmenedzseri, műszaki lebonyolítói, műszaki ellenőri és egyéb műszaki tanácsadások ellátására („Független Mérnök”) irányuló közbeszerzési eljárás. Még ősszel megkezdődött a hátralévő tervezési feladatok ellátására, illetve a kivitelezési feladatok megvalósítására vonatkozó fővállalkozói közbeszerzési eljárás is. A nyílt, uniós pályázatot eredménytelennek kellett nyilvánítani, mivel a beérkezett ajánlatok összege meghaladta a rendelkezésre álló

forrást. Így – összhangban a Közbeszerzési Törvény előírásaival – az egyébként alkalmasnak bizonyult ajánlattevőkkel tárgyalásos eljárást kezdtünk az ajánlatok és lehetőségek közelítése céljából. Ez a folyamat jelenleg zajlik.

- Végül meg kell említeni, hogy a fejlesztések része az ún. Hermina Garázs kialakítása az Állatkert bővített területén, amely a Liget más intézményeit is szolgálja. Ez a projekt még korai előkészítési fázisban van.

A LEGFŐBB PROBLÉMA AZ ÉV SORÁN

2016-ban is az jelentette a legnagyobb gondot, hogy a FÁNK dolgozóinak keresete nagyon elmaradt az országos átlagkereset szintjétől. Alig, vagy nehezen pótolható, magasan kvalifikált, jó szakemberek szüntették meg emiatt közalkalmazotti jogviszonyukat. Ennek komoly hátrányai vannak mind a szakmai, mind a support feladatok területén. A kulturális szféra béremeléséről szóló hírek ellenére jól érzékelhető áthúzó hatás érvényesül még 2017 első hónapjaiban is.

Prof. Dr. Persányi Miklós

1. KIÁLLÍTÁSOK, SZOLGÁLTATÁSOK

1.1. ÁLLANDÓ KIÁLLÍTÁSOK

Az attrakciók, szolgáltatások és a gyűjtemények fejlesztését a „Mesterterv 2010” és a 2012-es főigazgatói pályázat öt évre szóló, és a Fővárosi Közgyűlés által elfogadott programja alapján folytattuk. 2016-ban is a nagy földrajzi egységekre, óvilági (Afrika, Eurázsia) és újvilági (Amerika, Ausztrália) épülő, ökológiai szemléletű kiállítótérek mellett két tematikus nagy egység (az evolúciót bemutató Varázshegy, illetve a határozottabb botanikai karakterű növénykerti térrészek). A hajdani Vidám Park helyén átmeneti időre, 2014. és 2015. évekre kialakított Holnemvolt Park a területén megkezdett fejlesztési munkák miatt 2016-ban már nem üzemelt, ami a költségvetésben komoly bevétel-kiesést is jelentett.

Fontos új állatfajokkal, új egyedekkel is gyarapodott a gyűjteményünk, legjelentősebben az újvilági zóna kiállításai fejlődtek. A nemzetközi tenyésztési program keretében 1 fiatal zsiráftehén, 5 ázsiai oroszlan, 9 ázsiai vadkutya és 1 nőstény gorilla került elszállításra.

2016-ban az alábbi állandó kiállításokat üzemeltettük a Fővárosi Állat- és Növénykertben:

1. **Varázshegy** egyedülálló, önálló és interaktív élettudományos oktató, játék és rendezvényközpont, életmúzeum 16 kiállítótér 3.200 négyzetméteren, benne közel 180 állatfaj kiállításával és további 141 fajjal a háttértenyésztésben, 3D és panoráma mozik. A Varázshegyben, mint gyűjteményi körzetben 2016-ban elkészült új attrakciók közül külön kiemelés érdemel a borneói süketgyíkok bemutatója, amely Európában egyedülálló! Tematikus csere miatt szüntettük meg az aprógegek bemutatóját, helyükre a rőt farkú siklók terráriumát telepítettük. Az Élet iskolájában a mozgásszervek fejlődésének tematikájához szervesen illeszkedve építettük be a vitorlás gekkók bemutatóját. Nagy népszerűségnek örvend a Rákóczi téren megtalált, majd Intézményünkben új otthonra lelt gyapjasollós rák kiállítása. 2016-ban az alábbi különleges szaporulatoknak örvendezhettünk: csupasz turkálók (két alom), sisakos kaméleon (3 tojásrakásból közel 60 kikelt kis kaméleon), ezen kívül számtalan csiga- és porcelánstüger ivadék a bemutató medencében. A denevérbarlang felújítása miatt az egész állományt át kellett telepíteni ideiglenesen, ez remek alkalom volt arra, hogy megszámoljuk őket. A 2013-ban érkezett csapat közel 343 egyeddel növekedett, amely a sikeres tartás egyértelmű bizonyítéka. Az élőállat kiállításokon túl nagy hangsúlyt fektettünk a Nagyszikla tervezésekor a benne megálmodott zoológiai múzeum tematikus fejlesztésére is. Ennek keretében a kollekciónak Mississippi aligátor, rózsás flamingó, tarvarjú, gundi, dohl és csíkos hiéna preparátummal is gazdagodott, amelyek kiállítása folyamatban van. Ezekon kívül még újdonság a korabeli nedves preparátumokat bemutató vitrin, ahol gyűjteményünkben a 100 legérdekesebb darabot állítottuk ki.

2. **Az Újvilági zóna kiállításai:**

America Tropicana - a Pálmaházban, Akváriumban és környékén, Lepkekert (főidényben, májustól szeptemberig üzemelt).

Az Akvárium medencéinél folyamatosan végezzük a szükséges felújításokat. Átalakítás mellett egyre több amerikai édesvízi különleges halfajnak adunk otthont.

Kidolgoztuk az új akváriumi információs rendszert, amely 2017-ben lép üzembe. Az Akvárium mellett egy különleges békás terráriumsort is kiépítettünk. A Pálmaházban újabb területeket strukturáltunk át, így került kiállításba a B3 oldalházban egy új törpe selyemmajom csapat, akiknek egy külső ketrec is készült. A lajhárok látogatói konfliktusok miatt átköltöztek a J3-ba, helyükre, a J1-be színes madárfajok kerültek.

Ausztrál zóna – a vombatoknál immár a harmadik bébit neveltük fel. Újabb egyedek érkeztek az európai állomány számára fontos tenyésztési programok keretében: 4 ecsetfarkú patkánykenguru nőstény (cél az itt lévő két amerikai hímrel a sikeres szaporítás, az európai állomány vérfrissítése), 2 erszéyes nyest, 3 kovari, 1 földi kuszkus és egy csapat tollfarkú erszéyes. Több fajnál tapasztaltunk párzást, a kölyköket 2017-re várjuk.

Az Ausztrál Játszótér fejlesztését tovább folytattuk.

3. Indopacifikus zóna kiállításai

Xantus János ház és a Fácánház területén megkezdtük a házak racionalizálását, melynek középtávú célja, hogy újabb területet nyithassunk a Dél-Amerika zóna gazdag állatvilágának bemutatására. A Fácánház teljes külső tartószerkezetét lecseréltük.

India-Ház, Mérges és Óriás Hüllők

A Mérgezház muntyák-aldabra-komodói varánusz részt jelentősen átalakítottuk, továbbá az új állatok (visaya disznók) érkezése után megszületett szaporulatnak is helyet biztosítottunk. A Mérges ház alsó szintjének fűtését korszerűsítettük és felújítottuk.

Az Aldabra óriásteknősök tovább növekedtek, és már átléptek a „két-emeres” méretbe.

A remekül működő, tavaly is szaporodott ázsiai vadkutya csapat helye mellett rozsomák kiállítást hoztunk létre. Ez a faj régi úrtöltőt be. Élénk, érdeklődő, tevékeny viselkedésükkel új színfoltot hoztak a ragadozó sorra.

4. Óvilági élőlények

Emberszabásúak – továbbra is kiemelten népszerűek az orangután kölykök. Apjuk Chuij 2016-ban volt 20 éves. Sikeresen zajlott a gorillák és a csuklyás (L'Hoest) cercófok összeszoktatásának első üteme.

Madagaszkár – a gyűrűsfarkú makik tavaly is neveltek fiatalokat. Az aranyhasú mangabéknál új, Amerikából származó vezérhímet szoktattunk be a csapatba.

Vastagbőrűek – az indiai elefántborjú, Asha változatlanul az év sztárja. Ráadásul 2016 elején Assam elefántbikánk és Angel sikeresen párosodott, így 22 hónap elteltével reménykedhetünk majd egy újabb elefántborjú születésében. Ismét folyamatos munkát végeznek állatorvosaink egy nemzetközi csapat bevonásával az orrszarvúak szaporodásának érdekében. Ennek keretében folytatódott a mesterséges termékenyítési program fiatal tehenünkénél Laylánál. Idős tehenünktől, Lulutól pedig petesejteket gyűjtöttek az ún. lombik orrszarvú programhoz.

A Szavanna kifutó környékén lévő kiállításokban a szurikáta és nyala szaporulatot, mint a látogatók mókás kedvenceit említhetjük külön.

Vizek élővilága (Nagytó, Krokodilház, Vízparti Élet Háza, Sarkvidék) – A Vízparti Élet Házánál uhu röpdét, rókakifutót és csóka-nyúl párosítású kifutót alakítottunk ki. A Nagytó zsiliprendszerét felújítottuk, a vízminőség javítása érdekében elvégeztük az

esedékes mederkotrást, valamint alkalmaztuk az iszapfaló technológiát is. A Nagytavon új vízkormányzási metódust építettünk ki a nyári többlet friss vízellátás érdekében. Bemutatóba helyeztük a mentett mókusok egy részét, amelyek sikeresen szaporodtak is. Továbbá muflon gida is született. Világszinten is kimagasló volt a pelikánszaporulatunk: soha ennyit, mindkét fajnál 5-5 fiókát neveltek fel gödényeink.

Nagyrópde – ismét volt szaporulat a koronás darvaknál. A röpdét borító műanyag hálót már többször kellett javítani, szükséges lesz a cseréje, amely nagyobb kiadást jelent.

5. Madárkórház

Kétezer példányt meghaladó befogadott mentett állattal Állatkertünk a legkiemelkedőbb munkát végző, legtöbb állatot befogadó és meggyógyító magyarországi mentőhelynek minősül, és ezt a munkát a közönség is nyomon követhette. (Részletes adatok a „Természetvédelem” résznél találhatóak.)

6. Növénykerti különlegességek

A Japánkert és a Nemzeti Bonsai Gyűjtemény, a Sziklakert, a Citrusfélék, a Télálló kaktuszok, a kelet-ázsiai és az észak-amerikai botanikai gyűjtemény esetében a nagy parkrekonstrukció (2010-13) eredményei egyre jobban látszanak, a növények egyre méreteesebbek, a fák habitusa is a tervezettnél mindinkább megfelel. A kiállítások fenntartása mellett természetesen kisebb fejlesztések is történnek, így két kitűnő bonsait vásároltunk hazai mesterektől.

7. Margitszigeti Kisállatkert

Forráshiány miatt egyre nyomasztóbb terhet jelentett a fenntartása. A 6-7 milliós bevételei messze nem fedezik a 25-30 milliós kiadásokat. Évek óta csak az alapvető karbantartást végeztük el, a 2000-2002 között épült faépületek, és a kerítés leromlott állapotban van. Állagjavítást a 2017-es költségvetésben terveztünk.

8. A Holnemvolt park bezárása után az állatállomány kisebb részét, amelyet később nem tudunk majd elhelyezni, eladtuk. A nagyobb testű maradó állomány zömét megtartottuk, és a **FŐKERT Zrt.-vel létrejött együttműködés alapján, Kőbányán, a Keresztúri úti telephelyükön kialakított kifutókban kaptak elhelyezést. Itt szinte egy új kis állatkert létesült**, hiszen nemcsak állattartó helyeket építettünk, de meg kellett oldani a vízellátást, az áramellátást, a takarmánytárolást és az állatgondozók tartózkodóinak kialakítását is. A FŐKERT segítségével végül mindez rendeződött.

1.2. PROGRAMOK, ESEMÉNYEK

2016-ban – folytatva az előző években megkezdett Mesélő Állatkert Programot – a legnépszerűbb közönségprogramunk a Kert területén és a Varázshegyben megtartott Légyott! programok voltak. A programkínálatot tovább gazdagítva a szezon ideje alatt a látogató a **Kertben napi több mint harminc, a Varázshegyben napi 12 interaktív, demonstrátorok részvételével zajló programból** válogathatott. Ezekon felül a Varázshegyben 3D és térhatású rövidfilm-vetítések, továbbá Marsi űrséta is várta az érdeklődőket, így ugyanazon időben csak a Nagysziklában akár 7-8 féle élményből is válogathatott a látogató. A Varázshegy működésével a programsorozat nem fejeződik be a szezon végén, hanem egész évben tudunk

változatos szórakozási lehetőségeket biztosítani a látogatóknak. A legnépszerűbb programunk továbbra is az **Állatok Akciójában**, amelyet a 250 fős nézőterű Csillagtérben tartunk, a látogatók száma a 661 előadáson közel 95 ezer fő volt (átlag 144 fő/előadás). A Varázshegy további programjainak látogatottsága: **3D vetítés** 4.050 alkalommal/240 ezer látogató (átlag 59 fő/vetítés), **időgép szimulátor** 4.800 alkalommal/34.500 fő látogató (átlag 7 fő/vetítés), **Marsi űrséta** 240 alkalommal/2.510 fő (átlag 10 fő/alkalom).

Az állatkerti új bemutatókhoz kapcsolódó „**Légyott**” kiselőadásokkal („Fereteges ebrengeteg”, illetve a „Járj az oráng-után!”) kiegészített és az „Állati percek” („Hegylakó piknik”) néven futó látványvetésekkel, valamint a varázshegyi programokkal („Ha tudná a bálna...” illetve „Érzékek az éjszakában”) együtt a látogatók már 42 különböző, változatos előadást élvezhettek a forgalmas napokon. E programokat 2016-ben 6.850 alkalommal közel 378 ezren látták, ez a résztvevő létszám meghaladja az előző évit.

A programok közül a leglátogatottabbak a Fókashow (144 ezer fő), az Elefántiskola (16 ezer fő), a Majomparádé (11 ezer fő) és a Szörmókók eukaliptusz illatban (10 ezer fő)

A méltán népszerű **TapiZoo-program** 2016-ban nyolc hónapon keresztül (április-november) működött, összesen 209 alkalommal. Minden alkalommal három helyszínen (Afrika, Ázsia, Ausztrália) vártuk a látogatókat, ebből egy fedett (Afrika), egy részben esővédett helyszínen (Ázsia) és egy sátorban (Ausztrália). Ezzel közel 724 ezer látogató számára nyújtott plusz élményt és ismereteket az Állatkert.

Rengeteg változás és fejlesztés történt idén a programban: minden állomás 1 rönkasztalt, 1 háttámlás és 1 háttámla nélküli rönkpadot kapott. A Varázshegyben, a raktárban 2 db zárható emeletes dupla szekrény képezi a TapiZoo tároló helyét, illetve az Ázsia-állomás dzsipjébe egy zárható páncélszekrény került, az Afrika-állomáson egy zárható állatszállító ládát, az ausztrál állomás felszerelése pedig a Tanodúba kerültek. A Tanodúban az öltözőhelyiség szintén felújításon esett át.

Az említett állomásbővítéseken túl 2016-ban a TapiZoo szakmai anyagon elvégeztük a végső simításokat, a bemutató gyűjteményanyagának kiegészítése is megtörtént. Ennek fényében minden állomásra elkészültek az állomások anyagait részletesen tárgyaló kapcsoló könyvek is. Rengeteg csont, preparátum és prém került a TapiZoo-program gyűjteményébe, ezek téli karbantartását és rendszerezését a Varázshegy munkatársai végezték el. A 2016-os esztendőben elkészítettük a TapiZoo-program fényképes leltárát, amely jelentősen megkönnyíti a programok eszközigényének kiszolgálását.

Alkotói pályázat

Az Európai Állatkerti Szövetség nemzetközi természetvédelmi kampánya 2016-2017-ben „Let it grow! – Engedd élni!” címmel az élővilág sokszínűségének és megőrzésének fontosságára hívja fel a figyelmet. A kampány keretében alkotói pályázatot hirdettünk a Kacaj Panka Mesetár egyesülettel közösen, amelyre több mint százharminc mesét, történetet és verset küldtek be az alkotók. A legjobbakat október közepén díjkiosztó gála keretén belül egy amatőr színjátszócsapat segítségével bemutatták a Varázshegyben. A művek mindegyike a közelünkben található élőlények, a természet és az ember kapcsolatával foglalkozott. A történetek ugyan nagyon különbözőek voltak, de közös mozzanatuk, hogy együtt elérhetjük az élőlények sorsának jobbrafordulását. A teltházas gálaműsoron mintegy 350 résztvevőt köszönthettünk.

Gyermeklabor – új programelem és látogatói előadás

2016 őszén olyan programelemmel bővült a Darwin-emeleti oktatótér programkínálata, amelyre még nem volt példa az Állatkert történetében. A FÁNK, az ELTE-PPK és a Central European University tudományos együttműködése kapcsán megkezdte működését a Varázshegyben a Gyermeklabor, ahol a hozzánk látogató gyermekek játékos vizsgálatokban vehetnek részt. A kutatások kettős célt szolgálnak: egyrészt a gyerekek számára biztosítanak játékos ismeretszerzési lehetőséget, ugyanakkor a velük foglalkozó kutatóknak segítenek megérteni, hogyan tanulnak, és hogyan oldanak meg különféle problémákat a kicsik. Fontos szerepet kapnak az összehasonlító vizsgálatok is, az ember és a főemlősök közötti hasonlóságok és különbségek keresése. Az itt folyó vizsgálatok a németországi Max Planck Intézet kutatóinak emberszabásúakon végzett kísérleteinek adaptációi, a magyar kutatók német kollégáikkal együttműködve folytatják a játékos vizsgálatokat. Ezt hétfőként a látogatóknak szóló bemutatók keretében is ismertetjük.

Állatkerti fesztiválok

Az Állatkert 2016. évi programkínálatában három szemléletformáló, közönséget mozgósító fesztivál szerepelt. A legkorábbi időpontban, február elején a tavaszváró Mackófesztivált rendeztük meg, áprilisban a Föld Fesztivál zajlott, ősszel pedig az Állat- és Növényismeret Fesztivál eseményeire került sor.

1. Mackófesztivál (jan. 30- febr. 2.)

A kisgyerekeknek szánt rendezvény célja az állatokkal való barátkozás elősegítése sajátos eszközökkel, hagyományosan a medveárnyék megfigyelése köré épült fel. E mellett számos programot szerveztünk: játszóház (rajz, kézművesség, bábozás), arcfestés, zene, tánc, mackószínház (Dolák-Saly Róbert), élő bábfigurák, mézkestolás gazdagította az eseményt. A rendezvényen összesen 9.476 fő vett részt.

2. Föld Fesztivál (április 20- 24.)

A Föld Fesztivál célja a környezettudatos szemléletmód és magatartás erősítése. Az idei fő témát a **biodiverzitás** adta. A rendezvényen részt vettek a hagyományos partnereink (Magyar Természetvédelmi és Madártani Egyesület, Ökocsigá, Konfucius Intézet, Excelsior Hegymászó- és Sportegyesület, Duna-Ipoly Nemzeti Park, Magyar Környezeti Nevelési Egyesület, Óperenciások Művészeti Csoport, Tessloff Babilon Könyvkiadó, Állatkerti Alapítvány, Magyar Madármentők Alapítvány). Továbbá számos új partnert is üdvözölhettünk (Gemenc Zrt., Szilveszter Ádám ásványbemutató, Fővárosi Önkormányzat Rendészeti Igazgatóság Természetvédelmi Őrszolgálat, Élő Víz-Ház Egyesület, Caverna stúdió). A Föld Napja alkalmából könyves ankétot is tartottunk az állatkerti kiadványok szerzőinek részvételével.

A fesztivál rendkívül sikeresnek bizonyult. A látogatók összlétszáma 24.639 fő volt.

3. Állat- és Növényismeret Fesztivál (okt. 4-9.)

Az Állat- és Növényismeret Fesztivál célja az állatvédelmi és természetvédelmi szemléletmód és magatartás erősítése. A szabadtérinek tervezett fesztivált az első három napon a rossz időjárás miatt a Varázshegybe helyeztük át. A rendezvényt sajtótájékoztatóval nyitottuk, ahol a fesztivál programkínálata mellett ismertettük az Állatkert vadállatmentő tevékenységét, mint a fesztivál fő eszmei mondanivalóját. A szokásos partnereken (MME, WWF, FÖRI, DINPI, Ökocsigá, MABOSZ, Tessloff Kiadó) kívül ismét partnerünk volt az MTA Talajtani és Agrokémiai Kutatóintézet, a Magyar Rovartani Társaság, valamint a

Magyar Természettudományi Múzeum. Az állatvédő szervezetek hagyományos résztvevőin kívül idén két kutyabemutatót is szerveztünk a miskolci Bernáthgyi Kutyakiképző és a Kutyával az Emberért Alapítvány (KEA) közreműködésével. Nagy sikert aratott Németh Ágnes és Máté Bea művészetpedagógusok előadása és gyakorlata. A rendezvény ideje alatt összesen 19.315 fő látogatott ki az Állatkertbe.

Mindkét fesztiválhoz egy-egy szombati **Pedagógus Nyílt Nap** (április 23. és október 8.) is kapcsolódott, melynek programjai által a pedagógusok betekintést kaphattak az Állatkert oktatási tevékenységébe. A Föld Fesztivál keretében 692 pedagógus, az Állatszeretet Fesztiválon 997 pedagógus vett részt.

Ugyancsak a fesztiválok idejére szerveztük meg a **Zooped Klub** összejöveteleit, ami az Állatkert oktatási kínálatát rendszeresen igénybe vevő pedagógusoknak a Pedagógus Nyílt Nap eseményeinél szűkebb körű, és egyben intenzívebb találkozója. Ezekben mód van az állatkerti újdonságok bemutatására, ami mindig nagy érdeklődést élvez.

4. 150 éves születésnap (augusztus 9-10.)

Az Állatkert 150. születésnapjának méltó megünneplése magától értetődő célkitűzésünk volt. Ez alkalomból sok egyéb akció mellett egy fesztivállal felérő kétnapos közönségrendezvényvel, majd augusztus 9-én meghosszabbított nyitva tartással leptük meg látogatóinkat. A program összeállításánál a számos zenei, prózai, kézműves, bűvész és akrobata esemény mellett kifejezett célként tűztük ki, hogy az Állatkert 150 éves történetéből több jelentős időszakot korhű módon jelenítsünk meg.

Közönségünk találkozhatott olyan hírességekkel (Pogány Judit színművésznő, Oroszlán Szonja színművész, Csányi Vilmos biológus, Geszti Péter előadóművész, Dolák-Saly Róbert előadóművész, Németh Kristóf színművész, Ráday Mihály művészettörténész, Anthony Gall építész), akik az elmúlt években, évtizedekben örökbe fogadtak állatokat, illetve valamilyen szakmai, érzelmi kötődésük van az Állatkerthez. Egy-egy interjú keretében a színészek, énekesek, építészek szívesen megosztották állatos és állatkerti élményeiket a közönséggel. A Főkapu teret lampionokkal varázsoltuk hangulatossá az esti rendezvényhez.

Augusztus 9-én a Főkapun belépő látogatókat egy nyüzsgő, színes forgatag köszöntötte. A tér egyik oldalán egész nap ingyenesen működött egy körhinta, amely folyamatosan üzemelt. A nagy színpadon nyitástól zárásig szinte szünet nélkül igényes gyermekműsorok zajlottak. Délután a Talamba együttes tartott egy remek hangszerbemutató előadást. A Főkapu téren gólyalábasok szórakoztatták a gyerekeket. A koncertek szünetében verkli szólt. Az érdeklődők számos népi játékkal ismerkedhettek meg. A Főkapu téri programokon túl a Kertben négy helyszínen, négy színpadon zajlottak érdekes zenei, prózai és bűvész előadások, **„150 év zenével, mesével, játékkal és varázslatos programokkal”** címmel. Ezekben a kis színpadokon négy korszak állatkerti történetét jelenítették meg. Eközben a színpadokon kézműves munka, bábszínház, bábájtán leckék és mesemondás nyújtott tartalmas időtöltést.

Augusztus tizedikét a zenének szenteltük. A nap folyamán **„Zenés utazás a Föld körül”** címmel kontinensek népzeneje csendült fel az Állatkert különböző pontjain. A közönség hallhatott pezsgő brazil ritmusokat, meditációra alkalmas indiai zenét, egzotikus dél-amerikai és afrikai muzsikát, továbbá talpalávaló magyar népzeneét. A sikeres rendezvényen több mint 10.000 látogató vett részt.

A jubileumhoz számos egyéb esemény, kiállítás szervezése, kiadvány, egyéb termék készítése is kapcsolódott, melyekről az 1.8. rész alatt szólnunk részletesen.

5. Sárkányok Éjszakái

Intézményünk az elmúlt év tavaszán különleges programmal lepte meg a látogatóközönséget. 2016. április 8. és május 22. között került megrendezésre az első 45 napos, esti fesztivál programunk, a Sárkányok Éjszakái. A Budapesti Állatkert hozta el először Magyarországra ezt a kiállítást, amelyet a közönség a Budapesti Tavaszi Fesztiválhoz kapcsolódó programként tekinthetett meg a Kert területén.

A látogatók közel ötven kompozíciót csodálhattak meg, amelyek között akadtak kifejezetten tradicionális témákat felvonultató, illetve újabb korokat idéző alkotások is. Összesen több mint 400 lampion került kiállításra. A fesztivál ideje alatt az Állatkert napközben a szokásos nyitvatartás szerint üzemelt, majd este 7-től 10-ig fogadta azokat a látogatókat, akik kifejezetten a kínai fényvarázs kompozícióit kívánták megtekinteni. A rendezvény külön belépőjeggyel volt látogatható (felnőtt jegy 1.900 Ft/fő, gyerekjegy 1.500 Ft/fő). A Fesztivál a számokat tekintve kiemelkedően jó eredményeket hozott. A látogatószám meghaladta a 64 ezer főt, a program teljes bevétele pedig a bruttó 112 millió forintot.

1.3.KÖZOKTATÁST ÉS PEDAGÓGUSOKAT SEGÍTŐ MUNKA, OKTATÁS ÉS NEVELÉS

A 2016. évben az állatkerti ismeretterjesztésben fontos célunk volt a **formális és informális oktatás tematikus bővítése és a már kialakult témák kidolgozása, stabilizálása az oktatási tervben**. A Varázshegy oktatóterének, a Darwin labornak a működése során szerzett tapasztalatok összegyűjtése magas színvonalú tantermi oktatást és népszerű biológiai bemutatókat tett lehetővé. Szintén keresett programunk volt az egész vagy fél napos állatkerti osztálykirándulás, tanulmányi kirándulás, amikor egy napon 100-200 gyermeket fogadtunk szervezett formában oktatási programjainkon. A közönségnek szóló előadásainkat szezonban napi 4, szezonon kívül napi 1-2 alkalommal hirdettük meg.

Zoopedagógiai kínálatunkat 4 korcsoport számára **75 témában** hirdettük meg, melyek szorosan kapcsolódnak a Nemzeti Alaptantervben és az Óvodai Nevelési Alapprogramban meghatározott elvekhez, témákhoz és fejlesztési területekhez. Új témáink bevezetésével célunk, hogy az oktatási intézményekben nehezebben bemutatható biológiai, természetismereti fogalmakat tárgyaljuk, ezzel segítve a pedagógusok mindennapi munkáját. Tematikus állatkerti sétáink és a Darwin labor gyakorlati bemutatói egyaránt népszerűek voltak. A meglévő tematikába beépítettünk új foglalkozásokat és tematikus felfedező szekrényt **növényismereti** témákban.

A Nemzeti Alaptantervhez és Óvodai Nevelési Alapprogramhoz kapcsolódó oktatási témáink közül a legnépszerűbbek (sorrendben) 2016-ban:

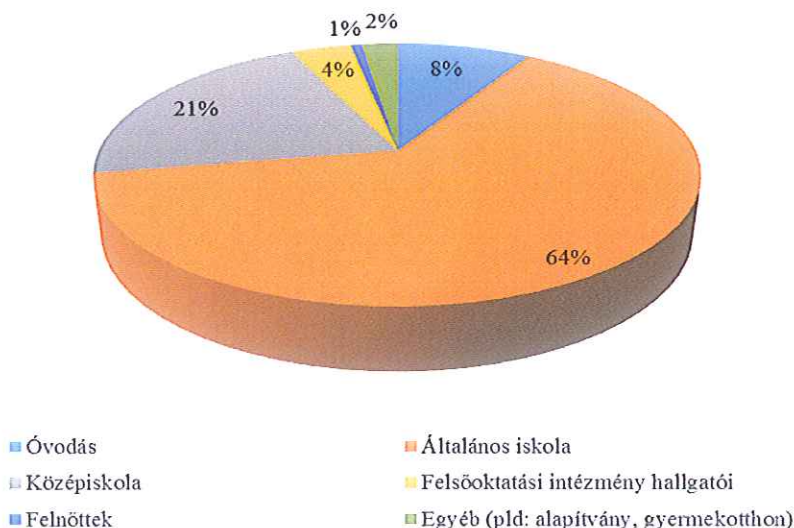
- Varázshegy túra (tematikus foglalkozás élményelemekkel)
- Hobbiállatok felelős tartása (tematikus állatkerti séta)
- Felelős állattartás (látványos tantermi bemutató élő állattal)
- Érzékelés az állatvilágban (látványos tantermi bemutató élő állatokkal)

- Klímaváltozás és sarkvidékek (tematikus állatkerti séta)
- Körforgás és lebontó folyamatok (látványos tantermi bemutató élő állatokkal)
- Természetismereti felfedezések (komplexfoglalkozás élményelemekkel)
- Vizek és vízpartok élővilága (tematikus állatkerti séta)
- Állatcsoportok és jellemzőik (tematikus állatkerti séta)

Tematikus oktatási foglalkozások 2016-ban

Korcsoport	Csoportok száma	Létszám
óvodás	32	800
általános iskolás	279	6002
középiskolás	72	1967
felsőoktatási intézmény hallgatója	20	356
felnőtt	4	70
egyéb (pld: alapítvány, gyermekotthon)	7	215
ÖSSZESEN:	415 csoport	9410 fő

Tematikus oktatási foglalkozások korcsoportok szerinti százalékos megoszlásban 2016-ban

A tavalyi évhez képest a résztvevők létszáma közel 2000 fővel nőtt, viszont az intézménytípusok közötti arányok csak kis mértékben változtak.

Pedagógus továbbképzés és felsőoktatási program

Pedagógus kapcsolatainkat az előző évekhez hasonlóan kiemelt figyelemmel ápoltuk. **Pedagógus Nyílt Napot tartottunk április 23-én és október 8-án** az állatkerti fesztiválok szombatjain, így az érdeklődő pedagógusok nemcsak szakmai előadásokon, tanácsadáson, hanem a fesztivál programjain is részt vettek, és bővíthették zoopedagógiai ismereteiket. Az óvopedagógusok, tanítók, tanárok számára egész tanévben személyes tanácsadási lehetőséggel és módszertani tréningekkel szolgáltunk. A két Pedagógus Nyílt Napon 2016-ban összesen 1689 fő vett részt.

Óvodapedagógusoknak és tanári munkaközösségeknek **módszertani tréningeket** és bemutató foglalkozásokat tartottunk. A tanév során 6 alkalommal 70 főt fogadtunk.

Oktatási együttműködések

Az Állatkert kiemelkedő jelentőséget tulajdonít a fiatal generáció környezettudatos szemléleti fejlesztésének. Ezért a programokon és a kiemelkedő színvonalú zoopedagógiai szakmai munkán túl jelentős mértékű **kedvezményt biztosít** az óvodák gyermekcsoportjai, az általános és középiskolák diákcsoportjai részére, amellyel az oktató-nevelő munkát is segíti. 2016-ban 57.587 tanuló részére váltottak intézményi jegyet, a Budapest tömbjegyet 28.200 diák vette igénybe. 10.609 fő pedagógus díjmentesen látogathatta az Állatkertet.

A fentiekén túl az alábbi konkrét oktatási kapcsolatok működtek 2016-ban:

- A **Zootábor foglalkozásait a Brightly** cég szervezői közreműködésével tartottuk az iskolai szünetekben. Összesen 69 csoportban 1961, 6-12 éves korú gyermek vett részt az egyhetes (hétköznapokon), egész napos foglalkozásokon.
- A **Gimnáziumok Gazdasági Szövetségével** továbbra is együttműködtünk, tematikus foglalkozásokat tartottuk a 4, 6 és 12 évfolyamos középiskolák diákjai számára. 39 alkalommal, 778 fő részvételével.
- A **Fővárosi Gyermekvédelmi** Intézményeket támogattuk a gyermekek és kísérőik ingyenes belépési lehetőségével. A már hagyományos márciusi Gyermekvédelmi Napra 153 meghívott jött el.
- Az **ELTE Pedagógia és Pszichológia Karral** múzeumpedagógiai szakirányú továbbképzést bonyolítottunk, összesen 2 alkalommal, 55 fő, jórészt pedagógus részvételével.
- Az **ELTE Tanító- és Óvóképző Karral** továbbra is zajlik a **zoopedagógiai módszertani képzés**, két szemeszterben összesen 76 hallgatót oktattunk. Számukra 18 előadást tartottunk, melynek lebonyolításában 17 fő előadó vett részt.
- A **Néprajzi Múzeummal** közösen **Mozaik Múzeumtúra** folytatódott a Varázshegyben 2016-ban is.
- **SZIE Tájékoztatói és Településtervezési Kar** hallgatói 16 hetes szakmai gyakorlaton vettek részt Intézményünkben.

Újdonságok:

- 2016-ban a **Gorilla-folyosóra** elkészítettünk 2 db **oktató játékot**, mely az emberszabásúak fennmaradását, élőhelyeik elpusztítását mutatja be, az egyre jobban terjeszkedő olajpálma ültetvényekre, valamint a mobiltelefonok újrahasznosítására hívja fel a figyelmet.
- 2016 tavaszán elkészült a **Japánkerti Tanösvény**, valamint a **Madárbarát Kert** új berendezései és hozzá tartozó ismeretterjesztő táblák.
- A 2015.01.01.-2017.03.31. közötti időszakban a Fővárosi Állat- és Növénykertnek a **Német Szövetségi Környezetvédelmi Alapnak (DBU)**, a **Magyar Környezettudatos Építés Egyesületének (HuGBC)** és az **Esőerdő Védelmi és Fajmegőrző Munkacsoportnak (ARA Deutschland)** közös projektje valósult meg. A projekt keretén belül a Pálma-házhoz 20 köbméteres esővízgyűjtő rendszer, a volt

Noé Aréna területére pedig Energia Rally, Energia Játszótér és ezekhez kapcsolódó oktatási anyag készül, amely Európa-szerte egyedülálló kezdeményezés.

Az építési munkálatok 2016. augusztus 14-én kezdődtek. 2016. október 8-án az Állatszeretet Fesztivál Pedagógus Nyílt Napja résztvevőinek, illetve 2016. december 10-én a Zooped Klubot látogató a pedagógusoknak, valamint a sajtónak is bemutatták az Energia Rally-t, az Energia Játszóteret és az Esővízgyűjtőt.

Szakmai kapcsolataink tovább erősödtek. Oktatási szakembereink részt vettek a MÁSZ (Magyar Állatkertek Szövetsége) zoopedagógiai konferenciáján, a KOKOSz éves rendezvényén. Több ízben bonyolítottunk módszertani képzést múzeumpedagógusoknak, óvodapedagógusoknak és tanári munkaközösségeknek. Környezetvédelmi és gyermekvetélkedők lebonyolítását, hátrányos helyzetű csoportok állatkerti látogatását és tanulását támogattuk.

Az Állatkert zoopedagógusai révén 2016-ban is tagja a Nemzetközi Zoopedagógiai Szervezetnek az IZE-nek (International Zoo Educators).

1.4. TÁRSADALMI FELELŐSSÉGVÁLLALÁS

Az Állatkert 2016. évben is jelentős erőket mozgósított annak érdekében, hogy a halmozottan hátrányos helyzetű csoportok részére a kevesebb fenntartói támogatás mellett is elérhető legyen az Állatkert által nyújtott páratlan élmény. Lehetővé tette számos csoport díjmentes, illetve jelképes összegért történő látogatását. Segítettük többek között az a NOE nagycsaládosok tagjainak gyermekeit és felnőtt tagjait, szegény sorsú vagy állami gondozásban élő gyermekcsoportokat, erdélyi, felvidéki, délvidéki gyermekcsoportokat, valamint több – az ország elmaradott területeiről érkező gyermekcsoportot is, akik közül sokan először jártak az Állatkertben. **Több mint tizennégyezer fokozottan hátrányos helyzetű gyermeket fogadtunk az év folyamán ingyenesen, kiemelt figyelemmel, ebből a Sérült Gyerekek Napján csaknem 7274 fő látogatta meg az Állatkertet.**

Számos esetben biztosítottunk kedvezményes belépést lehetőséget közszolgálatban dolgozóknak, így állami és önkormányzati szervezetek, intézmények dolgozói szakszervezetei, vagy intézményei, cégei számára is.

Karitatív jellegű rendezvények:

Epilepsziás gyerekek Valentin-napi összejövetele: február 14.

Az Epilepsziások Valentin Egyesülete és az Állatkert közös rendezvénye a beteg, epilepsziás gyerekek számára. A rendezvényen változatos programot biztosítottunk a résztvevőknek. A zártkörű programon mintegy 162 fő vett részt.

Dream Night: június 3.

Az „Álomj az Állatkertben” program keretében idén a Mozgásjavító Gyermekközpont láttuk vendégül. A zártkörű rendezvényen 118 fő meghívottat láttunk vendégül. Az állatkerti kollégák részvétele tekintetében abszolút rekordot döntöttünk, 74 segítőkész kolléga emelte a rendezvény fényét.

Sérült Gyerekek Napja: szeptember 19.

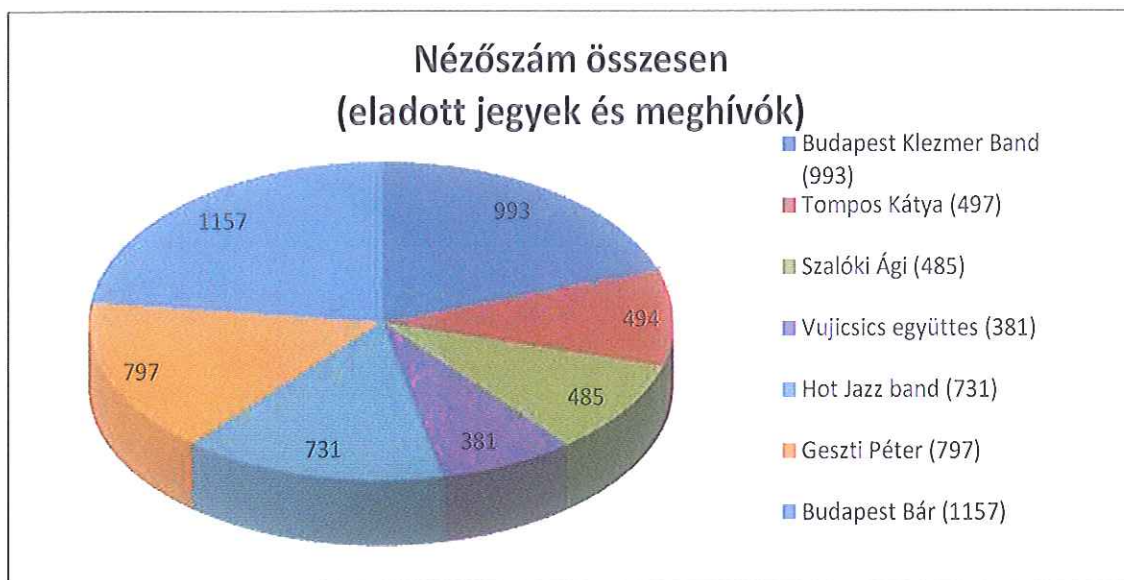
Az ÉFOÉSZ-szel közösen megrendezett egész napos rendezvényen 7.274 sérült gyermeket, illetve felnőttet üdvözölhettünk. A zártkörű rendezvény országos szintű megmozdulás. Célja, hogy a sérült gyermekek számára szerezzünk élményt egy szép és élményszerű állatkerti látogatás keretében.

1.5. MŰVÉSZETI FÓKUSZPONTOK

Állatkerti Koncertek

Zenés Állatkerti Esték: (július 6. –augusztus 24.)

Az idei évadban hét előadás valósult meg. A koncertlátogatók fizető létszáma 4.453 fő, a vendégekkel együtt az összlétszám 5.038 fő. A tavalyi összlétszám 5.400 fő volt, amelyet az idén csak a sajnálatosan kedvezőtlen időjárás miatt nem sikerült túlszárnyalni. A rendezvény 15 éves története során eddig még soha nem fordult elő, hogy 4 esőnapot is kellett tartani és egy koncertet egyáltalán nem tudtunk megrendezni a mostoha időjárás okán. Idén először lépett fel nálunk Geszti Péter egy remek előadással. A nézőteret átalakítottuk a művész kérésére. Középen a „küzdőtér” voltak az álló, csápolós és táncolós helyek és a két szélén helyeztük el az ülőhelyeket. Már hagyománynak tekinthető az, hogy valamennyi koncert előtt 10-15 perces állatkerti mesét tartottunk a gyülekező közönség meglegedésére. Történetek mesélésével, illetve élő állatok színpadra állításával vonzó formában adtunk át sok célzott információt az érdeklődőknek.

Ormányos Falka Fagott Zenekar: július 2.

A Varázshegyben adott koncertet a Zuglói Zeneiskola (Szent István Király Zeneművészeti Szakgimnázium és AMI) fiatal, tehetséges muzikusai. Az eseményt 210 fő érdeklődő tisztelte meg jelenlétével.

Térzenci és egyéb programok:

- **Március 19.-én a Bach Mindenkinek** programsorozat városszerte rendezett eseményeinek helyszínei közé az Állatkert is bekerült, és a nagy zeneszerző születésnapja alkalmából számos fiatal művész és zeneakadémista örvendeztette meg a rossz időjárás ellenére is lelkes látogatókat Johann Sebastian műveivel.
- Excelsior Hegymászó és Sportegyesület 50. jubileuma a Varázshegyben (június 18.)

Szakmai ismeretterjesztő rendezvények:

Továbbra is népszerű a kollégák körében a szakmai fórumok előadássorozata, melynek keretében 2016-ban 8 előadást szerveztünk, amelyeken az Állatkert szakmai munkatársai és érdeklődő kollégái vehettek részt. Jórész saját szakembereink adnak itt információkat kollégáinknak, de idén is meghívtunk neves külföldi előadót (Dr. Josep Call, Department of Developmental and Comparative Psychology, Max Planck Institute for Evolutionary Anthropology), aki aktuális szakmai témáról (főemlőskutatás) tartott előadást.

Kiállítások

2016. április 20. és május 1. között **Vadlovak az őskorból** címmel fotókiállítást rendeztünk a Kisszika Barlangtermében. A kiállításon Przewalski lovakról a Hortobágyi Nemzeti Parkban készült fotókat mutattunk be, melyeket Ozogány Katalin és Korbely Attila (ELTE munkatársak) készítettek. **Becsült látogatószám: közel 1000 fő.**

2016. június 15. és augusztus 8. között **Jakkel Dr. Expedíciók** címmel Afrikai fotókiállítás jött létre a Krokodilházban, melyen közel 30 darab nagyméretű vászonprintet állítottunk ki. **Becsült látogatószám: 2500 fő.**

2016. augusztus 8-én **Joel Salvatore** kiállítást telepítettünk a Krokodilházba, amelyet a National Geographic Magazine világhírű fotóművésze a Photo's Ark projekt számára a FÁNK állatairól készült állatképeiből válogattunk össze a 150 éves évforduló alkalmából. A kiállítás fél éven át volt megtekinthető, több tízezren látták. A remek művek 2017-től az új irodaépület közösségi tereit díszítik.

2016. szeptember 15. és 2017. február 28. között rajzkiállítást szerveztünk a Varázshegybe, ahol **Aranyosi Szénássy Attila képzőművész grafit- és színes ceruzás képei voltak láthatóak.** Közel 80 kép került az Élet iskolájába és a Parányok világába felvezető lépcsőhöz. A becsült látogatói létszám több mint 4000 fő.

Idén újra az Állatszeretet fesztiváltól keretein belül rendeztük meg a **Bonsai kiállítást** (október 8-9.). Az Egyetemi Bonsai Club közreműködésével idén közel 100 növényt hoztak be kiállítani és árusítani. Mindezek mellett bonsai készítési bemutatót is tartottak. A becsült látogatószám: 800 fő.

Rendhagyó módon idén kerten kívül is rendeztünk időszakos kiállítást: a Magyar Természettudományi Múzeumban, a társintézménnyel közösen az állatkerti jubileum alkalmából. Ennek a Múzeum adatai szerint 38.452 látogatója volt. (Részletesen 1.8.)

1.6. KIADÓI TEVÉKENYSÉG

A 2016. évben az Állatkert saját gondozásában és kiadásában a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával a szokásosnál is több kiadványt jelentetett meg. Az Állatkerti Kötetek a Természetért sorozatban 2016-ban újabb, olvasmányos stílusú, védett állatfajokat bemutató, gazdagon illusztrált monográfiákat adtunk ki. Ezeken felül a jubileumi év kapcsán az elmúlt 150 évet érdekes történeteken keresztül bemutató állatkert ismereti könyvet is megjelentettünk.

Az alábbi könyveket adtuk ki 2016-ban:

- Darvak
- Földikutyák
- Hiúzok
- Tűzokok
- 150 év -150 történet

A kötetek összesen 1000 példányban jelentek meg, árusításuk ajándékboltunkban és könyvterjesztőkön keresztül történik.

Az Állatvilág című kéthavi ismeretterjesztő magazint saját lapként a Magyar Természettudományi Múzeummal közösen és az Ex BB kiadóval közreműködésével, NKA támogatással adjuk ki. Kéthavonta jelennek meg a lapszámok, így 2016-ban is 6 lapszám látott napvilágot, valamennyiben érdekes állatkerti hírekkel és cikkekkel.

1.7. RENDEZVÉNYEK, ESEMÉNYEK

Állatkertünk különleges és éppen ezért népszerű rendezvényhelyszín. Az idei évben több mint **28 külső szervezésű eseménynek**, rendezvénynek adtunk otthont, ezzel több milliós bevétellel gazdagítva az intézmény költségvetését.

Saját állatkerti rendezvényeink látogatottsága kiemelkedő volt 2016-ban is. **Több mint 200 ezer résztvevő vett részt, összesen több mint hét rendezvényen**, melyek közül kiemelésre méltó az idén negyedik alkalommal megrendezésre került **Állatkertek éjszakája**, valamint az első alkalommal megrendezett **Sárkányok Éjszakái** kínai lámpás kiállítás. Csak ezen a két rendezvényen összesen közel nyolcvanezer érdeklődő kereste fel Intézményünket.

1.8. JUBILEUMI ÁLLATKERT

A legkiemelkedőbb eseménynek számított idén az **Állatkert 150 éves jubileumának megszervezése**, amely esemény programokkal, kiadványokkal, kiállításokkal, bélyeg- és érme kibocsátással, nemzetközi szimpóziummal valósult meg, melyekkel méltó módon állítottunk emléket az Intézmény 150. születésnapjának.

A születésnap eseményeket megelőzően, egy három napos szakmai szimpózium során Európa vezető állatkerti szakemberei találkoztak egymással Budapesten. A jubileumhoz kapcsolódó rendezvényen, melynek témája a jövő állatkertjei voltak, mintegy harminc állatkerti szakember vett részt tizenhárom országból.

A születésnap protokoll-rendezvényre augusztus 9-én került sor. A hivatalos program térzenével kezdődött, majd Tarlós István főpolgármester, Balog Zoltán, az emberi erőforrások minisztere, Thomas Kauffels, az Európai Állatkertek és Akváriumok Szövetségének (EAZA) elnöke, Schmidt Egon ornitológus, Kossuth-díjas író, valamint Persányi Miklós, az Állatkert főigazgatója mondtak ünnepi beszédet.

Állatkert – 150 év, 150 történet címmel, a jubileumra időzítve jelent meg az Állatkert történetét újszerű módon bemutató, archív felvételekkel illusztrált album, amely tartalmát tekintve is hiánypótlónak mondható. A kötetet a jubileumi rendezvényen Szemadám György Munkácsy-díjas festőművész, író, filmrendező mutatta be. Az Állatkert megnyitásának 150. évfordulójára a Magyar Nemzeti Bank emlékérmét bocsátott ki. A különleges, téglalap alakú érméből, amelyet Kereszthury Gábor tervezett, 10.000 forint névértékű ezüst, illetve 2000 forint névértékű színesfém változat is készült. Az emlékérmét a születésnap rendezvényen Hidvégi Balázs, a Magyar Nemzeti Bank szóvivője mutatta be. A Magyar Posta Zrt. alkalmi bélyegblokk kibocsátásával köszöntötte a születésnapját ünneplő Állatkertet. Az 1000 forint névértékű bélyegblokkot Petényi Tibor Zoltán tervezte. A bélyeget az Állatkert születésnap rendezvényén Majtényi Kálmán, a Magyar Posta Zrt. vezérigazgató-helyettese mutatta be, és ugyanitt elsónapi bélyegzésre is sor került.

A nagyközönség számára szervezett születésnap közönségprogramok augusztus 9-én és 10-én, azaz két napon át várták az Állatkert barátait. Több családi és zenés program (Bíró Eszter és a Talamba Ütőegyüttes, Eszter-lánc mesezenekar, a Napszínpad Társulat, Galagonya bohóc, Madarak együttes, Sambahia Brazil Show, Energia Positiva,) mellett nagy sikert aratott az *Én állatkertem* című beszélgetés-sorozat, amelynek keretében az Állatkert néhány közismert barátjával Csányi Vilmos etológussal, Dolák-Saly Róbert és Geszti Péter előadóművészekkel, valamint Pogány Judit, Oroszlán Szonja és Németh Kristóf színművészekkel szerveztünk nyilvános beszélgetést. Ráday Mihály, az ismert városvédő az Állatkert műemlékeit mutatta be az érdeklődőknek.

Augusztus 12-től október 31-ig volt látogatható a Magyar Természettudományi Múzeumban a *Foltos nyakorján és a többiek* című időszaki kiállítás, amely a két intézmény közös kiállítása volt az Állatkert jubileuma alkalmából. A tárlat nemcsak a kert múltjával, hanem a patinás állatkerti épületekkel, illetve kulisszák mögötti szakmai munkájával is megismertette a látogatókat. A kiállítást Csányi Vilmos etológus professzor nyitotta meg.

„A jövő állatkertje” nemzetközi szimpózium a Pesti Állatkert megnyitásának 150. évfordulóján, 2016. augusztus 7-10. között.

A 21. században a modern média, az új kommunikációs és mobilitási technológiák alapvetően átalakították az ismeretszerzési és szabadidős szokásokat, ami az állatkerteket is új kihívások elé állította. Milyen legyen a jövő vonzó intézménye, milyen fejlesztési stratégiával őrizheti meg versenyképességét és maradhat a kulturális-turisztika piac jelentős helyszíne bármelyik létesítmény? Hogyan tölthetik be a tudományos ismeretszerzésben, a szemléletformálásban hiánypótló szerepüket, milyen módszerekkel tudnak továbbra is jó üzeneteket hatékonyan közvetíteni látogatóik felé?

A kérdésekre legnevesebb külföldi szakemberekkel közösen kerestük a választ. Elsősorban olyan állatkerti igazgatókat hívtunk meg előadóknak, akik intézményeik élén a közelmúltban különösen nagy fejlesztéseket valósítottak meg, innovációik nemzetközi hírék, és már a jövőt testesítik meg. A konferencián a részvétel személyes meghíváshoz kötött volt. Az előadások és programok az Állatkertben illetve a Gundel étterem konferenciatermében zajlottak.

A programon az Európai Állatkertek és Akváriumok Szövetségébe tartozó 15 ország 21 állatkertjének 27 intézményvezetője illetve vezető szakembere, valamint 55 hazai szakember vett részt. A programon az Európai Állatkertek és Akváriumok Szövetségébe tartozó 15 ország 21 állatkertjének 27 intézményvezetője illetve vezető szakembere, valamint 55 hazai szakember vett részt. Köztük olyan személyiségek voltak Budapest vendégei, akiket világszerte a szakma legjelesebbjeiként tartanak számon. Pl.: **Dr. Thomas Kauffels** (Opel Zoo Kronberg, Németország, az EAZA jelenlegi elnöke), **Alex Rübel** (Zoo Zürich, Svájc, az Állatkertek és Akváriumok Világszervezetének korábbi elnöke), **Lisette de Ruigh** (Adventure Zoo Emmen, Hollandia), **Shai Doron** (Biblical Zoo, Jerusalem, Izrael), **Zdenka Ban Fischinger** (Ljubljana Zoo, Szlovénia), **Prof. Dr. Manfred Niekitsch** (Zoo Frankfurt, Németország): **Harald Schwammer** és **Dagmar Schratler** (Schönbrunn-I Állatkert, Ausztria) **Cesare Avisani** (Parco Natura Viva, Olaszország), **Dr. Stephan Hering-Hagenbeck** (Managing Partner of ZooQuariumDesign GmbH, Németország), **Dr. Gloria Svampa** (Italian Association of Zoos and Aquaria, Olaszország).

1.9. VIZUÁLIS INFORMÁCIÓS RENDSZER, ARCULAT

2016-ben a közönségtájékoztató és vizuális információs rendszer további finomításán dolgoztunk. A 150 éves jubileum kapcsán minden lehetséges felületen az erre az évre fejlesztett logót alkalmaztunk. Újdonságnak számítanak az állatmentéssel kapcsolatos munkát bemutató tablók, a borneói süketgyík, a rótfarkú siklók, a vitorlás gekkók, a kéregpatkányok komplex bemutató rendszerei.

Főbb grafikai munkák számokban: megrongálódott, elhasználódott fajtáblák cseréje kb. 120 db; az örökbefogadói táblák megújítása kb. 50 db; kb. 15 000 db egyedi belépő készítése; az infófalra kb. 25 db tábló az újdonságokról; a rendezvények kitablózása; új kollégák, önkéntesek, közfoglalkoztatottak kítűzőinek elkészítése; valamint egyéb, egyedi állatkerti igények alapján készített táblák kb. 250 db.

Folytattuk a rendkívül nagyszámú információs anyag, valamint az egyre fejlődő állatgyűjtemény fotózását, amely jelentős kapacitást vett igénybe. Az idei év során 18 alkalommal került sor sajtóesemények (megnyitók, átadók, rendezvények) fotózására. Emellett több mint 20 ezer képanyag került rögzítésre, melyek témái az állat-visszaengedések megörökítése pl. uhu, sas elengedése; állatorvosi beavatkozások (tevekezelés, orrszárvú mesterséges termékenyítés); a kertben történő folyamatos változások pl. Holnemvolt Park bontása, építkezések (új igazgatói és gazdasági épület), Sárkányok éjszakái, állatbíbik fotózása, emellett közel ezer fotót adtunk át sajtó- illetve webes felhasználásra. Említésre méltó még a különféle szórólapokhoz, pályázatokhoz, állatkerti kiadványokhoz (poszterekhez

több száz kép biztosítása), ill. tervekhez szükséges fotóanyagok elkészítése és a Szakmai fórum előadássorozatának fotózása.

2. KOMMUNIKÁCIÓ, MARKETING, PR

2.1. ONLINE KOMMUNIKÁCIÓS TERÜLETEK

Az online média felületek térhódítása miatt az online forgalom 2016-ban átstrukturálódott. Az állatkerti weboldal látogatottsága némileg csökkent, az egyedi látogatók száma a tavalyi 1.497.000-ről, 1.363.000-re csökkent.

Ugyanakkor a Facebook oldal követőinek száma és aktivitásuk jól láthatóan, majd 10%-kal nőtt, így rajongóink száma 2015-ös 125.000-ről a 2016-os év végére 136.000-re emelkedett. Ezen változások jól mutatják az online médiafelületek használati szokásainak tendenciózus változásait, a statikusabb információátadásra alkalmas weboldalak népszerűségét fokozatosan felülírja az aktív befogadói kommunikációnak is teret adó közösségi média használata.

Honlapunkat az előző évben 1.363.021 látogató kereste fel, ezzel 4.392.094 oldalletöltést generálva. A honlap látogatóinak az állandóan elérhető állatkerti információk mellett heti 2-3 alkalommal friss hírekkel is szolgálunk az állatvilág csodáiról és Állatkertünk életéről. Az Intézmény fennállásának 150. évfordulója alkalmából honlapunkon 32 részes cikksorozatban mutattuk be az elmúlt másfél évtized jelentős eseményeit, és a sorozatot nagy érdeklődéssel követték nyomon látogatóink.

Jelentős siker, hogy az Állatkert Facebook oldala továbbra is az ország leglátogatottabb állatkerti Facebook oldalának számít, hatalmas rajongótáborunk 2016-ban tovább növekedett, év végére meghaladtuk a 136 ezer követőt. Külön kiemelendő, hogy a Facebook oldal ezt az eredményt organikus fejlődéssel produkálta, ami azt jelenti, hogy semminemű online promóciós eszközt vagy metódust nem alkalmaztunk, hanem maga a téma és annak megfelelő minőségű online interpretálása hozta ezt az eredményt. Posztjaink között az év folyamán egyre gyakrabban tűnnek fel kép és szöveg tartalom helyett videó filmek, melyeket látogatóink szívesen tekintenek meg. A Facebook saját felületén elhelyezett filmjeink gyakran közel százezres megtekintést generáltak.

Az Állatkert Youtube csatornájára 2016-ban 28 db állatkerti kisfilm került feltöltésre, mely meghaladja az előző évi számokat és ezzel magasan a legaktívabb hazai tematikus csatorna kategóriájában. A kisfilmeket, melyek döntően az Állatkert lakóit, mindennapjait, programjait mutatják be, Vörös Eszter, a National Geographic korábbi szerkesztője készítette. A kiemelkedően legnépszerűbb film a hangyáskölyökről készült, melyet önmagában közel 10.000-en tekintettek meg, de népszerű volt a pandakölyök első sétáját megörökítő alkotás is, többi, mint 3.500 nézőjével.

Online direktmarketing tevékenységünk szintén intenzív növekedést mutatott. A saját médiaeszközként igen nagy jelentőséggel bíró saját adatbázisunkat felhasználva az elmúlt évben 12 alkalommal küldtünk ki **online hírlevelet, összesen közel félmillió küldeményt.**

A **Foursquare** nevű, okostelefonokra készült tartózkodási hely-megosztó közösségi alkalmazásban szintén növekedést értünk el 2016-ban, a programmal már több, mint 7000-en

„jelentkeztek be” az állatkertbe. (2015-ben ez a szám 6500, 2013-ban 4500, 2012-ben 3000 alatt volt, 2011-ben alig haladta meg az 1000-et, 2010-ben a 100-at sem érte el.)

2.2. REKLÁMKAMPÁNYOK

A 2016-os év marketingaktivitásának egyik alappillére az újonnan megrendezett kínai lámpás kiállítás, a **Sárkányok Éjszakái** adták. 2016. április 8. és május 22. között került megrendezésre az Állatkert történetének első 45 napos, esti fesztivál programja, mely kiállítást a Budapesti Állatkert hozta el először Magyarországra.

Emellett további kiemelkedő feladatunk volt az **Állatkert 150 éves jubileumának** kommunikációja. Már a jubileumi, 2016-os év elején elindítottuk a *História hétről hétre* című állatkert-történeti cikksorozatunkat, amelynek az év során összesen 32 része jelent meg az Intézmény honlapján, illetve Facebook-oldalán. Júniusban debütált a honlapunk jubileumi aloldala is, többek között történeti arcképcsarnokkal, valamint egyéb történeti, illetve a jubileumi ünnepekről szóló információkkal.

Az ünnepek kommunikációja saját, önálló kreatív arculatot kapott, melyet Gyetvai Krisztina grafikus tervezett. Szintén az ő munkája volt az egyedi tervezésű és gyártású felnyíló üdvözlő, mely az Állatkert Főkapuját ábrázolja. Hasonló illusztrációval egyhónapos, országos óriásplakát kampány népszerűsítette a 150 éves születésnapot. Ebből az alkalomból több budapesti tömegközlekedési jármű is ünnepi öltöztetést kapott. Trolis és autóbuszok mellett egy körúti Combino is az Állatkertet ünnepelte.

A jubileumhoz kapcsolódóan a *Budapest* folyóirat 2016. július 15-én megjelent lapszámában 16 oldalas melléklet jelent meg, amely kifejezetten az Állatkerttel, illetve annak történetével foglalkozott. A mellékletben összesen nyolc cikk látott napvilágot, többek között az intézmény múltbeli dolgozóiról, az állatgyűjtemény másfél évszázad alatti változásairól, az intézmény természetvédelmi tevékenységéről, az állatkerti gyermekvilág, népszórakoztatás és zenés programok 150 évéről, valamint a kert patinás épületeiről is.

Az év során összesen 15 reklám- illetve kommunikációs kampányt szerveztünk és bonyolítottunk le. Közülük **10** tekinthető nagyobb volumenű kampánynak. Ezek során összesen **közel 400 óriás- és citylight plakátot használtunk.** Számos alkalommal hirdettünk jól célzott online felületeken. A kampányok során törekedtünk a barter együttműködésekre a médiatulajdonosokkal, hiszen ezek nélkül nem tudtunk volna ekkora jelenlétet megfinanszírozni az Állatkert üzenetei számára. A médiabarter több milliós nagyságrendet tett ki.

Az Állatkert saját kommunikációs eszközei továbbra is megőrizték fontosságukat a kommunikációs tevékenység során. Az Intézmény weboldalát éves szinten látogató **több mint 1,3 millió fő** és a Facebook oldal **136 ezer rajongója** által, illetve az ő ismerőseikkel és megosztásaikkal, többmilliós célcsoporthoz jutnak el híreink, üzeneteink. Ekkora elérést biztosító médiavásárlás egyéb médiatulajdonosoknál hatalmas összegeket emésztene fel. Ezt mi a saját online eszközeink kezelésével és megfelelő használatával megspórolhatjuk.

Néhány jelentősebb kampány a 2016-os évből: Sárkányok Éjszakai kampány, fesztiválok kommunikációja, Zenés Nyári Esték, 150 éves jubileum, Állatkertek Éjszakája, 1% adománygyűjtés, Halloween est.

2.3. HAGYOMÁNYOS SAJTÓ ÉS PR MUNKA

A Fővárosi Állat- és Növénykert a 2016-os esztendőben is kiterjedt sajtómunkát folytatott. Az év során összesen **11 alkalommal** tartottunk saját szervezésű **sajtótájékoztatót**, illetve **sajtóeseményt** (medveárnyék észlelés, elefántborjú születésnapja, szezonnyitó és orangután születésnap, Sárkányok éjszakai megnyitó, Föld Fesztivál sajtótájékoztató, óriásteknős mérés, nyáresti koncertek sajtótájékoztató, jubileumi ünnepség, Állatkertek éjszakája sajtótájékoztató, Állatszeretet Fesztivál sajtótájékoztató, egymilliomodik látogató érkezése).

Ezek közül több eseményen a kormány, illetve a városvezetés képviselői, valamint a diplomáciai testület tagjai, továbbá különféle partnerszervezetek (Budapesti Fesztivál és Turisztikai Központ, Országos Meteorológiai Szolgálat, Magyar Nemzeti Bank, Magyar Posta Zrt., stb.) vezetői is részt vettek. A sajtó számára (is) meghirdetett események közül **a 150. jubileumi ünnepség (augusztus 9.) volt a leginkább kiemelkedő**, mind a vendégek száma, mind a meghívott jeles személyek, mind a résztvevő partnerszervezetek, mind a sajtó érdeklődése tekintetében.

A fenti rendezvényeken kívül számos további olyan sajtóeseményre is sor került, amelyet partnerszervezetekkel közösen szerveztünk, vagy amelyet valamelyik partnerünk szervezett, de mi is részt vettünk rajta. Ilyen volt például a **Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Állatkertbe való kitelepülése**, a **Sérült Gyermekek Napjának megnyitója (ÉFOÉSZ-szel közösen)**, a **Benyovszky Móricról tartott megemlékezés (a Magyar-Madagaszkári Baráti Társasággal közösen)** vagy a fűtési szezon indításához kapcsolódó esemény (**FŐTÁV-val közösen**).

A **sajtóközlemények** száma az elmúlt évben **36** volt. Ez kevesebb, mint az elmúlt évek átlaga, ám a látszólagos csökkenés oka mindössze annyi, hogy a sajtó számára megnövekedett a Facebook-oldalunkon megosztott cikkek és híryanagok jelentősége. Vagyis az ott megosztott közlemények szinte mindegyike sajtóközlemény értékű is egyben. Mivel a Facebook-oldalon, illetve kapcsolatosan a honlap hírfolyamában az év során – csak a sajtómunkával összefüggésben – **152 hír és cikk** látott napvilágot, az év minden egyes hetére átlagosan 3 hír jutott.

Az általunk generált hírek és témák kapcsán, illetve általánosabb, nem konkrétan a mi intézményünkben történetekhez kapcsolódó állatkertészeti, állattani és természetvédelmi témákban számos megkeresés érkezett a különféle médiumoktól. Ezzel kapcsolatban összesen **1689 egyedi sajtóműveletre** (élő helyszíni televíziós bejelentkezés, élő televíziós stúdióbeszélgetés, helyszíni televíziós felvétel, televíziós stúdiófelvétel, élő helyszíni rádióbeszélgetés, élő rádiós stúdióbeszélgetés, helyszíni rádiófelvétel, rádiós stúdiófelvétel, egyéb mozgókép és hangfelvételek, helyszíni interjú, háttérbeszélgetés, telefonos és email útján történt információ-szolgáltatás, háttéranyagok összeállítása, sajtófotók készítése és biztosítása a kert archívumából stb.) került sor a 2016-ös év során.

A sajtómunkával összefüggő tartalom-előállítás terén a 2016-os év a jubileum miatt abban is különleges volt, hogy jelentős számú történeti témájú tartalom készült, elsősorban a honlap,

illetve kapcsolatosan a Facebook-oldal számára. Közülük azonban igen sokat a sajtó is hasznosított, hiszen ezek az eddig csak részben, vagy egyáltalán nem publikált történeti anyagok éppen a jubileumi év miatt aktualitással bírtak a médiumok számára.

2.4. SZPONZORÁCIÓ, ÜZLETI EGYÜTTMŰKÖDÉSEK

Állatkertünk az idei év során is **több mint 50 céggel** működött együtt, mely megállapodások eredményeként jelentős értékű médiafelületekhez jutottunk messze a piaci ár alatt. Továbbá olyan jelentős piaci szereplők támogatását is elnyertük rendezvényeinkhez és kiállításainkhoz, mint például az Opel Magyarország, a Magyar Posta, a Magyar Nemzeti Bank, a BKK, az ORFK, a FŐTÁV, az OBSERVER, a BSI vagy éppen a SPAR.

Sikeres törekvésünk célt ért: a **„támogatott közintézmény” státuszából az „üzleti partner” státusz felé mozdultunk el.** Az Állatkert és látogatói olyan egyedi és utánozhatatlan médiafelületet jelentenek a piaci élet képviselőinek, ahol az élménymarketing egészen speciális formáival tudják elérni a számukra fontos célközönséget.

Az üzleti együttműködés speciális szegmensét adják az Állatkertben történő fotó- és filmproduktions projektek. Idén továbbra is népszerű volt a műemléki Körhinta és a Hullámvasút, mint fotózási és forgatási helyszínek.

2.5. ÖNKÉNTES MUNKAVÉGZÉS

Állatkertünk működéséhez nélkülözhetetlen az önkéntes rendszer kiépítése és működtetése. Számptalan olyan esemény, helyzet adódik, amikor önerőből, csak saját munkavállalókkal nem tudunk akkora emberi erőforrást biztosítani, amekkorára szükségünk volna, bérlésre pedig nincs elegendő forrásunk. Kiemelendő rendezvények: a Sárkányok Éjszakái Fesztivál, az Állatkertek Éjszakája, az Állatszeretet Fesztivál, a Föld Fesztivál és a Zenés Állatkerti Esték. Egy-egy ilyen rendezvény során sok ezer főnyi látogatót fogadtunk néhány óra alatt, az ő tájékoztatásukat, irányításukat közel félszáz főnyi önkéntes is segítette, az állatkerti dolgozókon felül.

A saját fejlesztésű online nyilvántartó és regisztrációs rendszer mellett már többlépcsős szűrési és képzési rendszer szolgálja az önkéntes csapat minőségi fejlesztését, munkavégzését. Összesen **közel 150 fő, rendszeresen dolgozó önkéntessel** tartjuk a kapcsolatot. Az állatkerti önkéntes rendszerben tevékenykedő segítőink 2016 során már **összesen több mint tizenegyezer munkaórával** segítették az Állatkert működését, ami közel 10 százalékos növekedést jelent az előző év összes önkéntes munkaórájához képest.

Az ún. „felnőtt önkéntesek” mellett **diák önkéntesek** is részt vesznek egyes feladatok elvégzésében az Állatkertben. 2016-ban 29 állandó diák- és 41 nyári turnusos diák végzett önkéntes munkát a kertben. Tehát összességében 70 diák önkéntest foglalkoztattunk. A 2015-ös évhez képest a létszám azért csökkent némileg, mert a Holnemvolt Park bezárt, így a háziállatokat bemutató Parasztudvari körzet feladatai is átmenetileg módosultak.

3.AZ ÉLŐ GYŰJTEMÉNY HELYZETE ÉS KEZELÉSE 2015-BEN

3.1. AZ ÁLLATGYŰJTEMÉNY

Állatkertünk állatgyűjteménye a faj- és egyedszám tekintetében továbbra is egy igen nagy európai bemutatónak számít. A ritkaságok vonatkozásában továbbra is vannak olyan fajaink, melyek a kontinensen, vagy akár világviszonylatban is figyelemreméltónak számítanak (pl. aranyhasú mangábe, borneói süketgyík, koala, vombat).

2016. december 31-én az állatállomány 868 fajt és 9160 állategyedet számlált. A 2015 végi adatokkal összevetve a fajszám nagyjából állandó, a változás elsősorban a halak alapos leltározásával és nyilvántartásával indokolható.

A tenyésztési programok tekintetében 39 EEP-s és 32 ESB-s fajt tartottunk tavaly.

A Mestertervben kijelölt irányok továbbra sem változtak. A földrajzi régiókra és a vizek világára épülő felosztáshoz külön egységként kapcsolódó Varázshegy ad otthont a gerinctelen gyűjtemény javának, de adottságainak megfelelően a rágcsálók és denevérek bemutatásában is fontos szerepet játszik. Az evolúciót bemutató tematikában ritka fajok is helyet kaptak (csupasz turkálók, gundik, borneói süketgyíkok), ezek közül az utóbbiak tavaly kiállításba is kerültek. Szintén megújult a gyümölcsevő denevérek bemutatója, ez több mint 300 állat ideiglenes kifogását és hetekig való külön tartását is jelentette egyben.

A korábban kijelölt szakmai rendező elveknek megfelelően már gyökeresen átalakultak az Állatkert ausztrál és dél-amerikai zónái. Ezek a részek a bemutatott fajok zoológiai értékének szempontjából igen jelentőssé váltak, a 2015-ben vezérfajként megjelent koala, továbbra is sok szempontból meghatározta a tavalyi év zoológiai „arculatát”. Ezen a területen jelentős fejlesztésként és tervként az erszényes ördögök bemutatása ígérkezik a jövőben; a faj jobb megismerésére és tartására irányuló első európai workshop Koppenhágában került megrendezésre, ezen Molnár Zoltán és dr. Sós Endre vettek részt.

3.2. GYŰJTEMÉNYFEJLESZTÉS

Az idei évben is jellemző volt Állatkertünkben, hogy ha valaki tett egy nagyobb sétát a kert területén, szinte mindenütt láthatott kisállatokat, kölyköket, fiókákat, cseperedő apróságokat. Az állatkerti ifjúság egy része persze még korábban született: például a gorillagyerek 2010-ben, az elefántborjú 2013-ban, az orangután kölyök pedig 2015-ben. Ezek azonban viszonylag lassú fejlődésű állatok, utódaik éveken át fejlődnek, míg a kifejlett méretet eléri, s addig kölyöknek, vagy legalábbis süldő állatoknak számítanak. Rajtuk kívül azonban a jelenleg is látható kisállatok számát 2016-ban is számos jövevény gyarapította.

A főemlősök közül a gyűrűsfarkú makiknál született 3 kölyök, és régi óhajunk teljesült a kispanda kölyök születésével, mely a látogatók nagy kedvenceinek egyike lett.

Kiemelkedő egyéb szaporulataink: az elmúlt évtized legsikeresebb pelikánszaporulata 5 borzas és 5 rózsás pelikánnal, 1 sörényes hangyász kölyök a 2014-ben érkezett fiatal tenyészpártól, 3 Cebu-szigeti disznó (a 2015-ben érkezett pár rendszeresen szaporodik), a

szurikátáknál 11, az agutiknál 2, a kétujjú lajhároknál 1, a csupasz turkálónál 4 kölyök, a muntyákszarvasoknál 2 gida. A nyugati szürke óriáskenguruk (más néven kormos kenguruk) és a Bennett-kenguruk is megörvendeztettek minket 2, illetve 5 zsebibabával. A Seba rövidfarkú denevérek állományellenőrzése során kiderült, hogy az elmúlt két év 200-nál is több kölyköt eredményezett.

A vombatoknál immár a harmadik bébi nevelkedett fel sikerrel, és a pápaszemes pingvin állományunk is egy újabb fiókával nőtt. A gyűjteményt gyarapította még 2 Lyle-repülőkutya, 7 ázsiai vadkutya, 69 szakállas agáma, 3 szalagos tigrispiton, 3 mangrovesikló, 2 édesvízi rája, és rengeteg szabadon repülő kormorán és szürke gém.

Újabb egyedek érkeztek a nemzetközi tenyésztési programok keretében: 4 ecsetfarkú patkánykenguru nőstény (cél az itt lévő két amerikai hímmel a sikeres szaporítás, az európai állomány vérfrissítése), 2 erszényes nyest, 3 kovari, 1 földi kuskusz, és egy csapat tollfarkú erszényes. Több fajnál tapasztaltunk párzást, a kölyköket 2017-re várjuk.

Bemutatóba került a Varázshegy egyik új látványossága, a világszerte csak kevés helyen látható, kuriózumnak számító borneói süketgyík.

3.3. ÁLLATBESZERZÉS, CSERE

Az év jelentősebb állatmozgásai közül kiemelkednek a következők:

- 1 nőstény, szaporodási javaslattal rendelkező ázsiai oroszslán érkezett Berlinből
- 1 aranyhasú mangábe hímet (tenyészhímet) kaptunk vissza Montpellier-ből
- 1 vízidisznó jött Opoleből
- 1 földi kuskusz érkezett Rigából
- 2 erszényes nyestet kaptunk Lipséből (a túlkoros állományunk pótlására)
- 1 sisakos kazuár tojót szereztünk be az USA-ból
- 1 Mhorr-gazellát küldtünk Bécsbe
- 9 ivartalanított hím ázsiai vadkutya (dól) ment el Thoiryba
- egy, a csapatba nem illeszkedő csuklyás cercóf került Edinburgh-ba
- 1 zsiráf Belgiumba Monde Sauvage Safari Parc (Aywaille), 1 másik zsiráf Liberec-be került elszállításra
- 3 katta került Drezdába
- 1-1 aranyhasú mangábe ment Port Lympne-be, illetve Arnhem-be
- a csíkos hiénáknál tenyészhím-cserét hajtottunk végre egy holland állatkerttel (Beekse Bergen)
- tejbékák, vörösszemű levelibékák, ausztrál levelibékák, CPO rákok érkeztek

3.4. ÁLLATKERTI ÁLLATAINK GYÓGYÁSZATA

Az Állat-egészségügyi és Természetvédelmi Osztály az állat-egészségügyi ellátást a FÁNK és a Margitszigeti Kisállatkert területén végzi napi rendszerességgel. A tevékenység része a

prevenció és gyógyító munka. Az előbbi fontos helyszíne a Hungária körúti Karantén- és Természetvédelmi Mentőállomás. Az év során már nem működött a HNVP, a háziállatok a Keresztúri útra kerültek, itt főleg a kétpúpú tevékkel adódtak rendszeres gondok (fiatal állat kondicionális zavarai, idegrendszeri tünetek, bőrp problémák, stb.).

A **szélesszájú orrszarvúaknál** továbbra is rutinfeladatunk a vérminták gyűjtése, ez már csak a Nati nevű nősténynél történik heti rendszerességgel a ciklusdiagnosztika céljából. Ez alapján megint két alkalommal próbálkoztunk a fiatalabb tehén mesterséges termékenyítésével, a második beavatkozásra november végén került sor, az eredmény még nem egyértelmű, de egyelőre biztató.

Ázsiai elefánt nőstényüknél laboratóriumi módszerekkel, vérminták felhasználásával, megerősítették a vemhesség tényét, melyeket a Rotterdam Zoo-ban analizáltak.

A **belgyógyászati munka** részeként az említetteken túl több mint 300 esetben került sor röntgen-, vér- vagy egyéb laboratóriumi (például bélsár) vizsgálatokra.

A **sebészeti munka** során madarak és kisemlősök lágy- és csontsebészeti műtéteit végeztük el.

A **diagnosztikai munkához** jelentős segítséget kaptunk, az év végén megérkezett a régóta várt mobil röntgenkészülékünk.

Továbbra is állandó elem a 2015-ben (az egyik vezető európai állatkert, a franciaországi Beauval példája alapján) bevezetett **egy nap – egy állatorvosi tréning**. Ez azt jelenti, hogy problémától függetlenül naponta tréningezünk egy adott állatfajjal az esetleges altatások elkerülése és a könnyebb kezelhetőség érdekében. 2016-ban ebben a programban részt vevő állatfajok: szélesszájú orrszarvú, ázsiai elefánt, koala, szumátrai orángután, kaliforniai oroszlánfóka. A tréning segítségével a nyár folyamán képesek voltunk bódítás nélkül vért venni Nu-Nuru-Bin-től, az akkor kifejezett légzőszervi tüneteket mutató koalától is.

3.5. TERMÉSZETVÉDELEM

A FÁNK állatállományának egészségügyi ellátása mellett nagy energiákat kíván munkatársainktól a természetvédelmi célú állatorvoslás, elsősorban a hazai védett állatfajokkal kapcsolatos mentőmunka is. Ez elsősorban április és szeptember között, a szaporodási időszakban jelentett komoly pluszfeladatokat.

A természetvédelmi mentőmunkában országosan vezető helyet vállal Állatkertünk. Az év során összesen 108 állatfaj 2024 egyedét mentettük, ami abszolút rekord! Pontos összesítésben az adatok a következők: 89 madárfaj, 1019 egyed; 11 emlősfaj, 796 egyed; 9 hulló- és kételtű faj, 209 egyed. A felgyógyított állatok repatriálása a végső cél, amit komoly szakmai felkészültséggel és odaadással végeztek az ezzel foglalkozó kollégák.

A parlagi (és réti-) sasokra, illetve rákosi viperára irányuló Life Plus programokban az állategészségügy mellett a szemléletformálás és a takarmányállat-tenyésztés (rákosi vipera) hangsúlyosak.

A **Hortobágyi Nemzeti Parkkal** fennálló szerződésünk alapján állatorvosaink látják el a HNP madárrepatriáló telepének állategészségügyi felügyeletét, de rendszeresen bedolgozunk a Malomházi Állatparkban zajló gyógyászati munkába is. Segítséget adunk Przewalski-lovak szállításánál, ha altatásra van szükség. Rendhagyó teljesítményként az év során 14 **Przewalski-lovat** fogtunk be a Pentezugban, melyeket a megfelelő szűrővizsgálatok elvégzése és a karanténzás után az oroszországi Orenburg Rezervátumba szállítottunk a nemzeti parkos partnerekkel.

A **rákosi vipera** Life Plus 2013-ban ugyan már befejeződött, de még így is több állatorvosi feladatot láttunk el a viperagyógyászat terén, elsősorban rádiótelemetriás adókat ültetünk be a kijelölt egyedekbe, illetve a szaporodás során felmerülő akut problémákat oldunk meg. Új elemként elindult a haragos siklók telemetriás vizsgálata is az országban, az év során 5 állatba ültettünk rádióadót. A vipera programban a FÁNK továbbra is vállalta a takarmányállat ellátás jelentős részét: tücsöktenyészetünk összesen 102.900 db tücsköt adott a programhoz 2016-ban.

Szintén 2016-ban kezdődtek meg a **Raptorsprey Life Plus** terepi mintavételezései, mely munkafolyamatban ürge befogásokon és állat-egészségügyi felméréseken vettünk részt tavasszal és a nyár végi időszakban.

Sajnos sok tennivaló akadt a parlagi sasok elleni bűncselekményekkel (mérgezés, lelövés) szemben fellépő **Helicon Life Plus** programban is, amelynek 2016 volt a záróéve.

A Hungária körúti Karantén és Természetvédelmi Mentőhely és az Életház 2016 során az alábbi mentésre szoruló állatfajokat fogadta be és kezelte:

madár (89 faj)	1019
emlős (11 faj)	796
hüllő, kétéltű (9 faj)	209
összesen (108 faj)	2024

Ebből a Hungária körúti Mentőhely 272 emlős, 137 madár és 209 hüllő, azaz összesen 618 egyed befogadásával vette ki a részét, hagyományosan a nagyobb férőhelyet igénylő állatok kerültek ide, míg a kisebb testű fajokat az Életházban sikerült elhelyeznünk.

A Karanténban kezelt, természetvédelmi szempontból kiemelt jelentőségű fajok: 19 fehér gólya, 9 kuvik, 4 gyöngybagoly, 4 fekete gólya, 3 rétisas, 2 parlagi sas, 2 vándorsólyom, 1 halászsas, 1 uráli bagoly, 1 törpegém.

Mindezzel Intézményünk magasan kiemelkedő mértékben és minőségben szolgálta a hazai természetvédelmi hatóságok tevékenységét; emellett jelentős számú mentett állat felnevelését is elvégezték a kollégáink.

3.6. A NÖVÉNYKERT HELYZETE 2016-BAN

Az Állatkertünk országos jelentőségű természetvédelmi területén élő („rég” Állat- és Növénykert) fásszárú állományról (a cserjeállománnyal együtt összesen kb. 5500 növényegyed) készült CAD térképet és adatbázist szakmai gyakorlatos hallgatók bevonásával tovább pontosítottuk. **A Növénykertben élő fás fajok és változatok (dendrotaxonok) száma közel ezer, és efeletti a lágyszárú fajok és változatok száma.** Az 5500 db fásszárú egyharmada, kb.1900-2000 egyed fatermetű, a többi cserje.

Sajnos a FÁNK új területén, a Vidám Parktól átvett területén vigasztalan képet mutat a növényállomány. Az Állatkert bővítése és fejlesztése itt gyakorlatilag a Hungária körút és a Hermina út közé zárványosodott, magasan zaj- és légszennyezett, szinte ipari, rozsdáövezeti területen fekszik, ahol csak nagy költségekkel lehet a múltbéli szennyezéseket (szénhidrogén-származékok a talajban, azbesztes épület, stb.) felszámolni. A mintegy 70 ezer nm-ből kb. 50 ezer nm betonnal fedett, sivár. A beton több helyen a méteres vastagságot is meghaladja. 10 ezer nm-en állt épület, és kb. 15 ezer nm-en nem volt sem burkolat, sem növényzet (taposott sóder, talaj).

Az örökölt vidámparki területen a gyepfoltok összes mérete alig 3-400 nm, kisebb foszlányokban vannak, így igazán pontosan nem felmérhető, hiszen annyira gyér, hogy kertészetileg nem minősíthető. A faállomány jelentős része elöregedett. Kb. négyszáz fa áll még a területen, de ezek rossz állapota miatt a természetes fogyás okán sajnos magától elpusztul a következő fél-egy évtized során hozzávetőlegesen évi 15-30 egyed. Az elhanyagolt, kezeletlen, vagy szakszerűtlenül kezelt fák közül több tucatot a letöredezett, csonkolt ágak tövéből kiinduló belső korhadás gyengít, számos közülük akár egy gyengébb vihar következtében kidőlve emberéleteket veszélyeztethet.

A Pannon Park fejlesztés során a leromlott, minimális botanikai és rekreációs értéket képviselő növényállomány helyett a régi állatkerti területhez hasonló értékes parkot és botanikus kertet létesítettünk. Jelentős zöldterület-fejlesztéssel a számított zöldfelület a mostani duplájára növekszik majd, és pihenőparki szempontból is magas minőségű lágyszárú növényekkel, illetve cserjékkel és fákkal rendelkezik majd. Az épületek helyén álló értékes fák zömét a jelenleg kopár területekre telepítjük át egy több mint 12 hónapos folyamat során.

A historikus állatkerti terület szubmediterrán mikroklímája jó lehetőséget nyújt számos, a meleg mérsékelt övből származó növény szabadföldi tartására, és amely a gyűjteményeket és a Kert atmoszféráját egyedibbé teszi. A növényházi gyűjtemények – elsősorban a Pálmaházban és a Citruskertben – több mint félezer fajt és változatot mutatnak be.

A Kertrekonstrukció I. és II. ütemének megvalósításával 2010 és 2012 között a „Növénykert” szabadföldi botanikai gyűjteményei jelentősen gyarapodtak. A projektek keretében nagyságrendileg 1250 fásszárú egyedet, illetve csoportot (fa és cserje) telepítettünk, ebből több mint ezer a Kert II-ben, a többi a Kert I-ben. Egyúttal az új telepítéseket elektronikus nyilvántartásba vettük, mivel a II. ütem gyűjtemény-nyilvántartó szoftverek beszerzését is lehetővé tette. A projekt adatain túl a SZIE – szakmai gyakorlatukat a FÁNK-ban teljesítő – hallgatóinak bevonásával, azóta is folyamatosan végezzük a Kert más részeire vonatkozó információk feltöltését, ellenőrzését és pontosítását, a párhuzamosan történő felmérési munka eredményei alapján. Az adatok rögzítésén túl ez egyben részletes kerttérképezést is jelent, a

térinformatikai adatbázis készülsége mind a fatermetűek, mind a cserjék esetében közel 100%-os.

Ez az elektronikus adatbázis nagyban segíti a FÁNK fás növényállományára vonatkozó valós **zöldfelületi érték** megállapítását is, amely – az Intézmény rangjához, magas szakmai színvonalához méltóan – az előzetes adatok alapján igen magas, hozzávetőlegesen **másfél milliárd forintos nagyságrendet** képvisel.

A Növénykert legkedveltebb részei továbbra is az elmúlt években felújított Japánkert a Nemzeti Bonsai Gyűjteménnyel, a Sziklakert és a Pálmaház déli bejárata melletti Kaktuszkert, amelyekhez a felújítás nyomán immáron a Nagytó és környezete is csatlakozott, mint a FÁNK legmeghatározóbb tájképi kertrésze.

Állatkertünk továbbra is aktív tagja a Magyar Arborétumok és Botanikus Kertek Szövetségének (MABOSZ). Intézményünk elismertségét is kifejezi, hogy Zsigmond Vince munkatársunk a Szövetség főtitkára. Kertünk részt vesz a botanikus kertek között zajló nemzetközi magcsere-programban is, amelynek keretében kapcsolatot tartunk fenn több mint félezer hazai és külföldi gyűjteményes kerttel. Hazai gyűjteményes kerti együttműködés keretében az év során ritka jukka fajokat kaptunk Pécsről.

A növénykerti munkatársaink jelentős mértékben közreműködnek oktatási-ismeretterjesztési feladatok ellátásában is, így a SZIE Tájépítészeti- és Településtervezési, valamint Kertészettudományi Karok, továbbá a SZIE Mezőgazdasági- és Környezettudományi Kar hallgatóinak képzésében (előadások, kurzusok, szakmai gyakorlatok vezetése, konzultációk, stb.), továbbá a látogatók számára szervezett Légyott programban.

4.A FEJLESZTÉSEK

Intézményünk a sokrétű tevékenységét, magas színvonalú szolgáltatásait 2016 folyamán úgy teljesítette, hogy közben a Kormány és a Főváros döntései nyomán ütemezetten haladt előre a fejlesztés az új területeken is. Az általunk előkészített, és a Fővárosi Közgyűlés által több körben tárgyalt és jóváhagyott Pannon Park projekt megvalósítását a Kormány 2015-ben döntések sorozatával támogatta. Forrásként 25,2 milliárd forintot hagyott jóvá (1693/2015.; 1044/2015. Kormány határozatok), valamint a kapcsolódó létesítmények és feltételek (pl. Parkoló-mélygarázs létesítése, Országos Toxikológiai Intézet elköltöztetése) megteremtésével szintén támogatta. A 289/2015. Korm. rendelet az Állatkert Pannon Park és Mesepark beruházásait nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánította. A fejlesztések megvalósítását 2016 folyamán a 2015. évi kormányzati döntések alapján, azoknak megfelelően folytattuk. A már kibővült területén több fejlesztésen is erőt nem kímélve dolgozunk. Mindezekről a Fővárosi Közgyűlés több ülésén is tárgyalt, és valamennyi alkalommal ellenszavazat nélkül döntött.

A hajdani Vidámpark területén és az Állatkert régi Gazdasági udvarában a **két fő új attrakció, a Mesepark, valamint a Pannon Park valósul meg,** és véghezvisszük a működésükhöz szükséges egyéb fejlesztéseket: **egy új üzemellátási kiszolgáló zóna létesítését, illetve egy autóparkoló építését, új közművek telepítését,** illetve a

parkfejlesztés keretében a botanikus kerti minőségnek megfelelő növényállomány kialakítását.

Több alprojekt már megvalósult. Így például:

- A Főváros a Varannó utcáról megállapodott a Zuglói Önkormányzattal, a FÁNK átvette az ingatlant, és megtörtént a telkek összevonása.
- Befejeztük a volt Vidámpark területén a bontási munkákat, már több ponton folyik az építés is.
- Egyes új közművek már elkészültek, másokon dolgoznak a kivitelezők.
- Dolgozunk a leendő Mesevár belsejében, a Mesevár tervei és közbeszerzési dokumentációja az év végére nagy készültségbe jutott.
- Nyáron megkaptuk és a második félévben felújítottuk a 120 éves hajdani városligeti rendőrkaszárnycsarnokot (legutóbb az Igazságügyi Szakértői és Kutató Intézetek Országos Toxikológiai Intézete).
- Az új Gazdasági és Takarmányozási Épületet a szokatlanul szigorú tél ellenére sikerült szerkezetkész állapotra hozni, így tavasszal átköltözhetnek a műhelyek, öltözők, raktárak, a könyv- és irattár, a takarmányellátás, hogy jelenlegi helyüket átvehesse a Mesevár.
- Eldőlt a jövőbeli fűtési rendszer kérdése, és megállapodást kötöttünk a FŐTÁV-val.
- Függetlenül van még a terület csapadékvíz elvezetésének a megoldása (FCSM-et érinti).

A fejlesztési projektek mindegyikén jelentős az előrehaladás, több szálon párhuzamosan folytak a munkák 2016 során, amit az alábbiakban részletezünk:

4.1. AZ ÁLLATKERT TERÜLETÉNEK BŐVÍTÉSE

2016-végéig sikeresen megtörtént az Állatkert területének növelése, a térségből más használók kiköltöztek, a területeket az Intézményünk átvette. **Az Állatkert által használt terület 2014 óta 72.630 négyzetméterrel növekedett.**

A bezárt és leszerelt Vidámpark területét 2014 februárjában vettük át. Ekkor még nem lehetett elkezdni valamennyi fejlesztés kivitelezését, ezért a kibővített területen két évre a Fővárosi Közgyűlés döntései szerint átmeneti, ideiglenes jelleggel családi szabadidő parkot alakítottunk ki, amelyet Holnemvolt Park néven a 2014-es és a 2015-ös szezonban sikeresen működtettünk. A fejlesztési területen számos kivitelezői munka már 2014-ben elkezdődött (elsősorban a leendő Mesevár területén), és az események 2016-ban gyorsultak fel.

Tehát Állatkertünk bővítése már 2014-ben elkezdődött, ekkor a 107.619 m²-es korábbi állatkerti területen és a karantén és háttérkertészet 3.805 m²-es területén működött az intézmény (plusz Margitsziget). Azóta jogi értelemben is dokumentált módon (alapító okirattal, vagy tartós használati, bérleti megállapodással) átvettük az alábbi területeket:

- az egykori Vidámpark 65.335 m² területét,
- az egykori Országos Toxikológiai Intézet 2.160 m²,
- a MÁV Nyugati pályaudvartól 1.926 m² területet, valamint használatunkba jutott
- az Állatkertet és a Vidámparkot korábban elválasztó Varannó utca 3.209 m² alapterületű szakasza.

Ezzel az Állatkertünk által használt terület a mai napig 72.630 m²-rel növekedett. Így a Városligetnél működtetett terület 184.054 m², amin felül még a Margitszigeti Kisállatkert 6.091 m² területét is fenntartjuk.

4.2.A MESEPARK-MESEVÁR ÚJ ATTRAKCIÓ-EGYÜTTES

- A „Pannon Park projekt I. része: a Mesepark megvalósítsa” és a „FÁNK közműfejlesztés és rekonstrukció a gazdasági zónában” beruházások egyesítésre kerültek, valamint a Kormány az önkormányzati támogatáson felül további 500 millió Ft támogatási keretet biztosított a projekt megvalósításához (1034/2015 (I.30) Korm.hat.). A 48/2015 (III.12.) Korm. rendelettel a Mesepark projektet – a Pannon Park Projekttel egyetemben – szintén nemzetgazdasági szempontból kiemelt beruházássá nyilvánította a Kormány. A Kormány 1034/2015 (I.30) Korm.hat.-ban biztosított 500 millió Ft támogatást 2016 folyamán határidőre teljes mértékben felhasználtuk és kifizettük.
- 2016 év során elkészültek a Mesevár interaktív kiállítás meglévő statikai, gépészeti, elektromos, tűzvédelmi tervfejezetek az interaktív állatkerti játszóház kiállítási terveivel való igazítása, a Mesepark kiviteli tervei. A „Vízipók-csodapók” animációs film szerzői jogainak meghiúsult rendezése okán elkészült a Mesevárban megjeleníteni kívánt tematika átdolgozása. Leszállították a jelenlegi Műszaki épület pincehelyiségeibe a földalatti élőlényeket is bemutató kalandos-szabadulós játéktér kiviteli terveit, továbbá a „Frakk, a macskák réme” animációs film jellegzetes figuráinak felhasználásával a házi kedvenc és kedvtelésből tartott állatokat, valamint azok felelős tartását bemutató multi funkciós oktatóterem kiállítási és kiviteli terveit.
- Rendeztük a Mesevárban helyet kapó hét animációs filmmel kapcsolatos szerzői jogi kérdéseket, megkötöttük a szükséges megállapodásokat az animációs filmek jellegzetes figuráinak felhasználására és átdolgozására. A médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény értelmében szintén jogtulajdonos Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alappal (MTVA) egy hosszú távú együttműködési megállapodást írtunk alá. A további jogtulajdonosokkal, valamint jogutódokkal és jogörökösökkel a jogszerű felhasználás és átdolgozás biztosításához összesen 14 egyedi megállapodás és szerződést kötöttünk meg.
- Lefolytattuk a Mesevár kiállítás és játszóház eszközbeszerzésével egybekötött kivitelezésének megvalósítására vonatkozó közbeszerzési eljárást, a nyertes ajánlategyének a munkaterületet 2016 őszén részlegesen átadtuk, majd a teljes területet 2016. február végén kapta meg. Elkezdődött az úgynevezett hosszúsárny építészeti és épületgépészeti előkészítése, a díszlet és játszótermi elemek gyártása, továbbá folyamatban van a multimédiás játékok szoftvereinek fejlesztése.
- Halad tehát a munka a leendő Mesevár belsejében, és a Mesepark tervei és közbeszerzési dokumentációja az év végére nagy készületbe jutott. A Mesepark-Mesevár átadása még 2017-ben várható.

4.3.AZ ÚJ KISZOLGÁLÓ ZÓNA

Nagy készületégi szintre vittük a Mesepark létesítését és a Pannon Park majdani ellátása érdekében az új Kiszolgáló Zóna kialakítását.

- Megtörtént a zóna tervezése, és valamennyi engedély beszerzése.
- Júliusban átvettük az egykori Vidámpark és a vasút között elhelyezkedő 120 éves hajdani városligeti rendőrkaszárnnyát (legutóbb az Igazságügyi Szakértői és Kutató

Intézetek Országos Toxikológiai Intézete, amely új telephelyre költözött). A második félévben elvégeztük a szükséges felújítási munkálatokat is. 2017-ben már ebben az ingatlanban működik az **Irányítási Központ** (Igazgatóság, Állatkórház, Informatikai Központ, Gyűjteményi Nyilvántartás, és az összes iroda).

- **Az új Gazdasági Épület** (műhelyek, öltözők, raktárak, könyvtár, irattár) és az új Takarmányellátás (konyha, hűtőtermek, fagyasztókamrák) esetében is végig kellett vinni a tervezést, és sikeres közbeszerzést követően ősszel elkezdődött kialakítása az új Kiszolgáló Zónában. Az objektum 2017 tavasszal készül el. Az év végére az új Gazdasági és Takarmányozási Épület a szokatlanul szigorú tél ellenére szerkezetkész állapotba került, bennük a szerelési munkákat végzik így tavasszal átköltözhetnek a műhelyek, öltözők, raktárak, a könyv- és irattár, a takarmányellátás, hogy mai helyüket átvegye a MesePark.
- A MÁV-val való megállapodást követően elkészítettük a tőlük bérbe vett terület vasút felőli szegélyen kb. **250 méteres hosszban az új betonkerítést**, illetve a Varannó utca Vidámpark és MÁV közötti keskeny szakaszán kb. **150 méter hosszú új szolgálati teherforgalmi utat**.

4.4.A KÖZMŰVEK KIVÁLTÁSA, ÁTHELYEZÉSE, ÚJAK LÉTESÍTÉSE

Fontos fejlesztési feladatunk a közművek kiváltása, áthelyezése, újak létesítése, amely mind a MesePark, mind a Pannon Park megvalósításának is feltétele.

- Eredményesen zárult az NA600 víz nyomóvezeték kiváltására vonatkozóan a Városliget Zrt.-vel közösen indított közbeszerzési eljárás, a nyertessel 97,5 millió Ft értékben írtunk alá háromoldalú vállalkozói szerződést. A kivitelezési munkálatok megkezdődtek, befejezésük 2017 júniusára várható.
- A MesePark zóna új elektromos betápjának kiépítését is előkészítettük.

4.5. A PANNON PARK

Terveink szerint a Pannon Park központja a biodóm lesz a Pannon Ósvadonnal, a Pannon tenger Akváriummal, és a Látogatóközponttal, amelyet tágas szabadtéri kifutók öveznek majd. Ennek előkészítése is előrehaladt az elmúlt időszakban.

- Az év elején **jogerőre emelkedett az épület és környezetének építési engedélye**.
- Ennek alapján **megkezdődött a kiviteli tervezés**, és a közbeszerzést megalapozó tervdokumentációt a tervező már leszállította. A beruházási költségek optimalizálására, illetve a tervezett kivitelezési határidők tartására tekintettel a kiviteli tervezés II. tervfázisában a tervezési keretszerződést felbontottuk.
- **A hátralévő tervezési feladatok ellátására, illetve a kivitelezési feladatok megvalósítására** együttesen irányuló nyílt, uniós fővállalkozói **közbeszerzési eljárást indítottunk** el 2016 őszén, és az ajánlatok az év vége előtt beérkeztek. Azóta a pályázatot 2017 február végén eredménytelennek kellett nyilvánítanunk, mivel a beérkezett ajánlatok összege meghaladta a rendelkezésre álló forrást. Így – összhangban a Közbeszerzési Törvény vonatkozó paragrafusaiival – az egyébként alkalmasnak bizonyult ajánlattevőkkel, tárgyalásos eljárást kezdtünk meg, az ajánlatok és lehetőségek közelítése céljából. Ez a folyamat jelenleg zajlik.
- **A szükséges bontási munkák** közbeszerzési eljárást követően történtek meg: elvégeztük a Vidámparkból hátrahagyott rossz állapotú épületek, valamint a rengeteg burkolat (beton, aszfalt, viacolor, stb.) és játékörvezetek vastag betontestjeinek

elbontását. A Vidámpark hajdani területén ugyanis több mint 40 ezer négyzetméteren volt szilárd burkolat vagy épület.

- **A terület leromlott növényállományának kezelését, átalakítását is elkezdjük:** 2016-ban közel 60 fát ültettünk át, és számos beteg fa eltávolítására kényszerültünk.
- A beruházásaihoz kapcsolódó költségbecslési, költségmenedzseri, műszaki lebonyolítói, műszaki ellenőri és egyéb műszaki tanácsadások ellátására („**Független Mérnök**”) irányuló **közbeszerzési eljárást sikeresen lefolytattuk, a szerződést megkötöttük.**

A Kormány által a 2016. évre biztosított 780 millió Ft támogatási keretet 2016. december 31-ig felhasználtuk, az elszámolást 2017 januárjában kellett benyújtani a Főváros, és rajta keresztül a Belügyminisztérium felé.

4.6. A HERMINA GARÁZS

A fejlesztéseink részét képezi az ún. Hermina Garázs kialakítása az Állatkert bővített területén, amely a Liget más intézményeit is szolgálja majd. A Kormány a 1866/2015 (XII.2). Korm.határozatban a Liget Budapest program keretébe tartozó, az Állatkert volt vidámparki telkének Kacsóh Pongrác felüljáró felőli telekrészén egy, a Pannon Park projekthez illeszkedő parkoló-mélygarázs (Hermina garázs) építéséről döntött.

2016 folyamán megkezdjük a garázs létrehozásához kapcsolódó általános előkészítési munkálatokat. A megbízott mérnökiroda elkészítette a garázs koncepciótervét és a vonatkozó költségbecslést, illetve elkészült a parkoló környezeti hatásait vizsgáló és bemutató Előzetes Vizsgálati Dokumentáció is, amelynek hatósági eljárása elkezdődött.

A mélygarázs helyének egy részén álló régi Dodzsem épület védett tetőszerkezetének megőrzésére előkészítettük a szükséges megoldást. A Fővárosi Közgyűlés 1776/2016 (XII.7.) számú határozatával jóváhagyta a parkoló területén álló „Lézerdodzsem” építmény védett tetőszerkezetének a Szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeumba (Skanzen) történő áthelyezését. Az épület költöztetése 2017 folyamán fog megvalósulni az Állatkert, a Skanzen és a Városliget Zrt. együttműködésében.

A Kormány 2016. július 5-i ülésén a garázs megvalósításának feladatát határozathozatal nélkül a Nemzeti Fejlesztési Minisztériumhoz rendelte. A döntés-előkészítés során összegzett szempontok alapján a kormány a kapcsolódó határozat meghozatalát elhalasztotta, a döntés 2017-ben várható. A garázs megvalósítása 2017 folyamán a döntés függvényében folytatódik, a kormány által kijelölt végrehajtóval.

4.7. EGYÉB NAGYOBB FEJLESZTÉSI PROJEKTEK PÁLYÁZATAI

Norvég Alap Pályázat. 2015 májusában benyújtottuk a „**Pannon Zóna - Hazai természeti értékek kirakata az állatkerti Bagolyvárban**” c. pályázatunkat a **Norvég Alap** felhívására. 2015-ben a pályázatokat Irányító Hatóság kérdésére szándéknyilatkozatot adtunk ki, miszerint a pályázati kérelmet továbbra is fenntartjuk. 2016 tavaszán a pályázatot kezelő Nemzetközi Fejlesztési és Forráskoordinációs Ügynökség Zrt. a pályázat átdolgozására szólított fel minket. Ennek megfelelően a pályázatot átdolgoztuk, bírálatra benyújtottuk, az értékelés során azonban elutasításra került.

Interreg Pályázat. 2016 novemberében Intézményünk, mint a projekt vezetője, a Kassai Állatkerttel partnerségben pályázatot nyújtott be az *Interreg V-A Slovakia-Hungary Cooperation Programme SKHU / 1601* keretében, „*Slovakian and Hungarian Zoos for the Conservation of Native Fauna along the border regions*” (*ZOO4NAT*) címmel. Jelen beszámoló készítésekor már a hiánypótlást is sikerrel teljesítettük, pályázatunk jelenleg az értékelési szakaszban van.

5. LÁTOGATOTTSÁG, KÖLTSÉGVETÉS, GAZDÁLKODÁS

5.1. LÁTOGATOTTSÁG

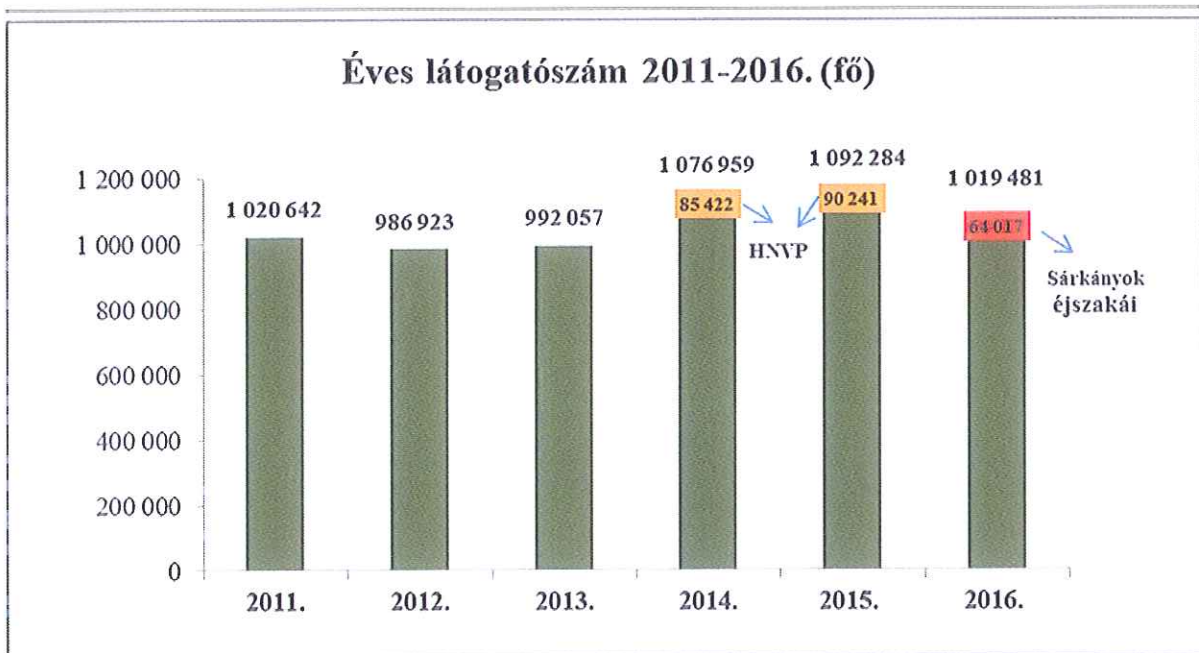
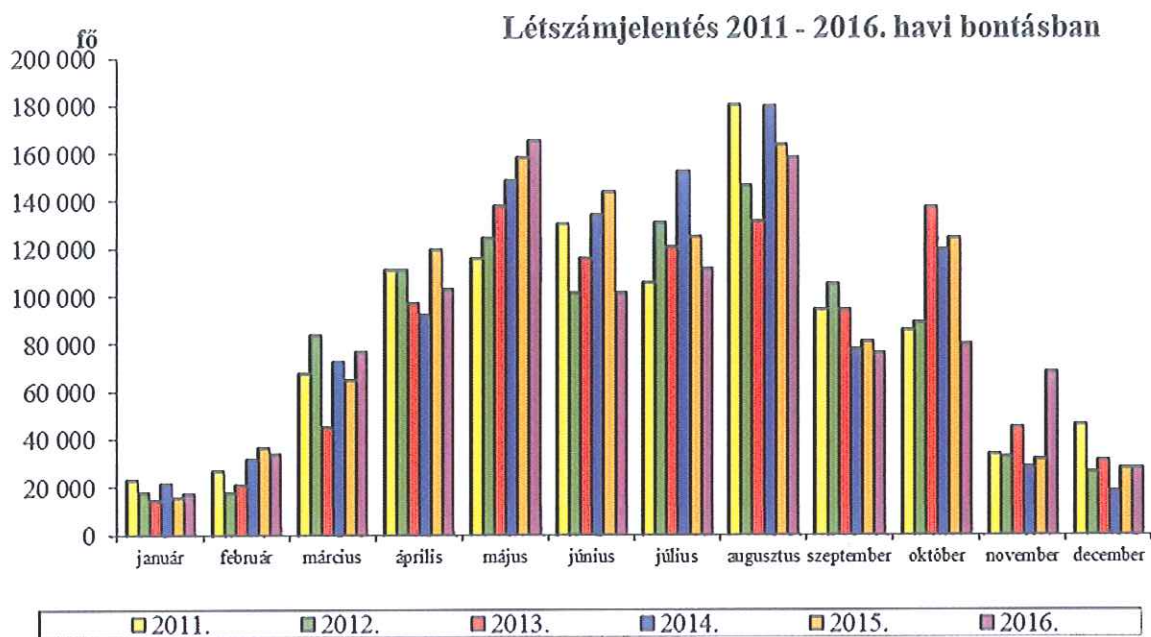
Állatkertünk az év minden napján nyitva tart. A látogatottságot jelentősen befolyásolja az időjárás, valamint a világos napszak hossza, ezért a nyitvatartási időnk is ehhez igazodik. Október és március hónap közötti időszakban rövidebb idejű, míg április és szeptember hónapokban fokozatosan hosszabb.

A szezon időjárása a kezdeti időszakban átlagos volt, majd a nyári esős, zivataros időjárás miatt a látogatási hajlandóság meglehetősen kiszámíthatatlanná vált, melynek következtében a főszezon két, szokásosan nagy látogatottságú hónapjai közül a június és a szeptember sajnálatosan az elmúlt évek legalacsonyabb látogatottságát produkálták.

A Holnemvolt Parkot (HNVP) a Pannon Park építési előkészületei miatt már nem nyithattuk ki. Az így kieső látogatók részbeni kompenzációjára viszont tavasszal másfél hónapon keresztül minden nap este, a klasszikus állatkerti nyitvatartást követően „Sárkányok Éjszakái” címmel különleges programot szerveztük, amit a látogatók nagy érdeklődéssel fogadtak. E programnak is köszönhetően látogatószámunk **december hónap elején ismét elérte az egymillióst**.

Az esztendő végére **összesen 1.019.481 fős látogatótömeget vonzottunk, ami a mai kulturális-szabadidős-turisztikai intézményi piacon kimagasló:** messze felülmúlja minden más hazai kulturális-turisztikai attrakció népszerűségét.

Állatkertünknek sikerült megtartani, illetve tovább erősíteni népszerűségét és helyét a hazai kulturális-turisztikai intézmények élén. Az alábbi létszámkimutatás az elmúlt 6 évről vonatkozóan (havi bontásban) mutatja be, hogy a legfontosabb tényező – az időjárás – milyen nagy mértékben befolyásolja a látogatottságot.

A látogatólétszám belső összetétele a jegyváltások alapján

2016-ban az éves látogatólétszámunk megoszlása életkor szerint 507.310 felnőtt, az összes látogató 49,7 %-a, ebből 39.978 fő (3,9 %) nyugdíjas, 403.263 fő 14 év alatti gyermek (39,6%), és 108.908 diák (10,7%). A kedvezményes belépések köre az előző évihez hasonló nagyságrendű volt. Az értékesített belépőjegyek megoszlása a következő volt: 31,5 % felnőtt jegy, 13,8 % családi jegy, 8,8 % intézményi (iskolák részére kiadott) jegy, 7,8 % gyerek, 6,8 % diák, 6,4 % rendezvényekre kiadott jegy, 3,3 % csoportos jegy (felnőtt, gyermek, diák és nyugdíjas), 2,6 % kettő év alatti gyermek, 2,5 % bérlet (felnőtt, gyermek,

gyermek+kísérő, diák és nyugdíjas együtt), 2,8 % nyugdíjas, 1 % pedagógus, 0,1% cégbérlet, 6,3% egyéb (pl. nagycsaládosok, önkormányzatokkal kötött együttműködés alapján kiadott jegyek) és 64 017 fő (6,3%) csak a Sárkányok Éjszakái programra jogosító belépő volt.

A Sárkányok Éjszakái programmal egy olyan újszerű attrakciót tudtunk sikeresen bevezetni és működtetni, amelynek köszönhetően a Holnemvolt Park bezárása ellenére is stabilan megtartottuk az egymillió fős látogatószámunkat.

5.2. GAZDÁLKODÁS

A Fővárosi Állat- és Növénykert 2016. évi eredeti előirányzata 10.896.170 eFt volt és az év során a felügyeleti szervi módosítások eredményeként 940.402 eFt összegű előirányzat módosítással 11.836.572 eFt-ra emelkedett.

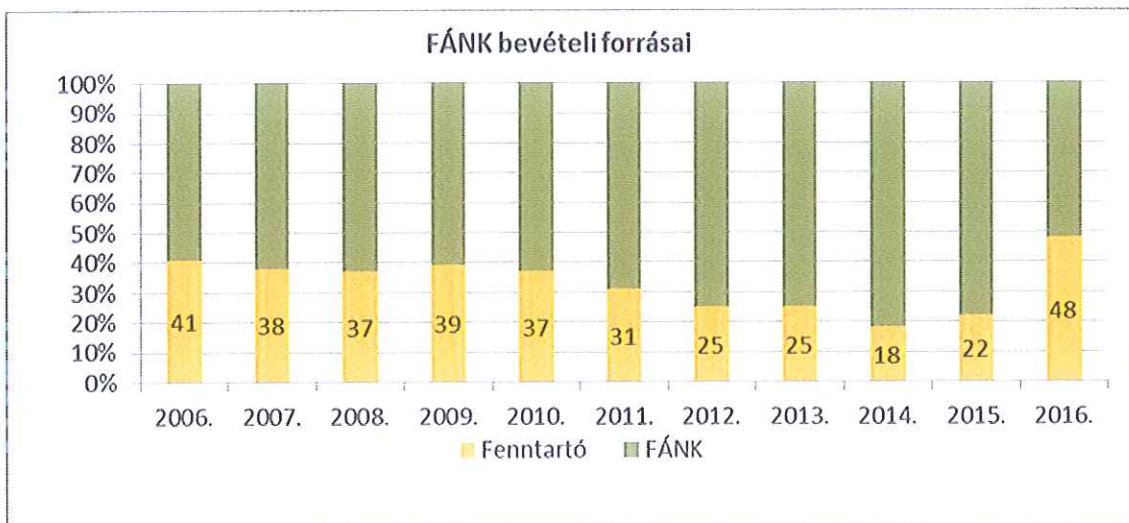
A 2016. évi bevételek alakulása

Megnevezés	Eredeti előir. (eFt)	Teljesítés (eFt)	Teljesítés % / Eredeti ei.
1. Támogatások Áh-n belülről	31 045	39 019	126
• működési célú	7 045	21 000	298
• felhalmozási célú	24 000	18 019	75
2. Működési bevételek	2 070 891	2 190 249	106
• készletértékesítés	9 500	12 275	129
• szolgáltatások	1 559 917	1 597 470	102
• Áfa bevételek	499 974	575 196	115
• kamatbevételek	500	15	3
• egyéb működési bevétel	1 000	5 293	529
3. Felhalmozási bevételek	---	1 892	---
4. Átvett pénzeszközök	1 900	25 229	1 328
• működési célú	--	15 136	--
• felhalmozási célú	--	8 331	--
• dolgozói lakáskölesön törlesztés	1 900	1 762	40
5. Központi, irányító szervi támogatások	8 792 334	2 285 418	26
• működési célra	434 600	752 979	173
• felhalmozási célra	8 357 734	1 532 439	18
6. Pénzmaradvány	---	194 159	---
Bevételek összesen:	10 896 170	4 735 966	44

A 2016. évi bevételek összehasonlítása a 2015. év végi teljesítési adatokkal

Megnevezés	2015 (eFt)	2016 teljesítés (eFt)	2016/2015 (%)
1. Támogatások Áh-n belülről	63 638	39 019	61
• működési célú	17 253	21 000	122
• felhalmozási célú	46 385	18 019	39
2. Működési bevételek	2 530 470	2 190 249	87
• készletértékesítés	13 691	12 275	90
• szolgáltatások	1 896 486	1 597 470	84
• Áfa bevételek	617 603	575 196	93
• kamatbevételek	1 005	15	1
• egyéb működési bevételek	1 685	5 293	314
3. Felhalmozási bevételek	1 942	1 892	97
4. Átvett pénzeszközök	11 762	25 229	214
• működési célú	165	15 136	9 173
• felhalmozási célú	10 000	8 331	83
• dolgozói lakáskölcsön törlesztés	1 597	1 762	110
5. Központi, irányító szervei támogatások	850 431	2 285 418	269
• működési célra	411 927	752 979	183
• felhalmozási célra	438 503	1 532 439	349
6. Pénzmaradvány	474 236	194 159	41
Bevételek összesen:	3 932 479	4 735 966	120

Intézményünk 2016. évi összes bevétele a tervezett összeg 44 %-a volt, míg az előző év azonos időszakához képest 20 %-kal magasabb összegben teljesült. Az összes bevétel 48 %-a irányítószervi támogatás, 52 %-a az intézményi bevétel volt. Az irányítószervi támogatás kiugróan magas arányát az Intézmény nagyberuházásaival összefüggő támogatási és áfa finanszírozási összegek indokolják.

Működési bevételek

A működési bevételeink 73 %-a a *szolgáltatások* ellenértékéből származott, amely a tervezetthez képest 2 %-kal magasabb összegben teljesült és 16 %-kal alacsonyabb volt az előző év azonos időszakának teljesítési adatainál (amikor a Holnemvolt Park bevételei növelték a szintet mind bevételi, mind kiadási oldalon).

A szolgáltatások legjelentősebb tétele a belépőjegyek értékesítésből származó bevétel, amely 1.327.902 eFt volt, ez 104.143 eFt-tal marad el az előző évitől. A jegybevétel nagyságát döntően az időjárás és a látogatók összetétele befolyásolja, amelyet a leggondosabb tervezéssel sem lehet pontosan meghatározni. A belépőjegyek értékesítéséből származó bevétel tavalyi évihez viszonyított elmaradásának fő oka az, hogy 2015. november 1. napján bezártuk a Holnemvolt Parkot, ahová közel százezer látogató külön belépőjegyet váltott meg.

A belépőjegyeink ára 2016. évben sem változott. A jegyvásárlások nagy része (56 %) készpénzben bonyolódik, de más fizetési módok is népszerűek a látogatók körében: bankkártyával a látogatók 25 %-a fizetett, SZÉP Kártyával és Kultúra utalvánnyal a vendégek 10 %-a vásárolt, átutalással 8 % váltotta meg jegyét és az online jegyvásárlási lehetőséget a látogatók 1 %-a választotta.

A *szolgáltatások bevételei* között a *bérleti díjakból* származó bevételek 22 %-kal haladták meg az eredeti előirányzat összegét és 9 millió Ft-tal alacsonyabb, mint az előző év azonos időszakának adatai. A vendéglátó és kereskedelmi tevékenységre alkalmas helyiségek és pavilonok bérbeadásából származó bevételek, illetve az év során jelentkező igények az Állatkertben tartandó rendezvények helyiség bérleti díja kerül itt elszámolásra.

A *továbbszámlázott szolgáltatások* soron a bérleti szerződésekben foglalt közüzemi díjak használatának térítését számoltuk el, amely a tervezetthez képest 50 %-kal (7 millió Ft) magasabb összegben teljesült és 5 millió Ft-tal magasabb, mint az előző év azonos időszakának teljesítési adata. *Áfa bevételeket* az eredeti előirányzathoz képest mintegy 15 %-kal magasabb összegben teljesítettünk. *Kamatbevétel* az idén átmenetileg szabad pénzeszközök hiánya és az alacsony kamatszint miatt csupán 15 eFt összegben teljesült.

A *készletértékesítés* bevétele a tervezetthez képest 29 %-kal magasabb, de az előző évi teljesítési adatokhoz viszonyítva 10 %-os elmaradást mutat. Ez évben az állat- és növényeladás 20 %-kal alatta maradt a tervezett összegnek, a zoo-csemege értékesítés teljesítése viszont terv-szinten teljesült. *Egyéb működési bevételek* között az előző évi víz- és csatornadíj jóváírás, illetve a Gundel forgalom utáni jutaléka kerültek elszámolásra.

Támogatások Áh-n belülről 39.019 eFt, míg átvett pénzeszközökből 25.229 eFt teljesítés történt az alábbiak szerint:

<u>Támogatások Áh-n belülről (eFt)</u>	39 019
Működési célú	21 000
<i>Nemzeti Kulturális Alap</i>	
- könyvkiadás	1 500
- Állatkert 150. éves jubileumi rendezvénye	13 500
- könyvkiadás	6 000

Felhalmozási célú	18 019
<i>Nemzeti Adó- és Vámhivatal</i>	
- Szja 1%-os felajánlás 2014. évi	141
- Szja 1 %-os felajánlás 2015. évi	17 878
<u>Átvett pénzeszközök (eFt)</u>	25 229
Működési célú	15 136
<i>Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület</i>	76
- <i>HELICON LIFE Plus (A parlagi sas védelme Mo-on) pályázat</i>	
<i>Alapítvány a Budapesti Állatkertért</i>	
- Támogatás (takarmányozásra)	8 000
- 2015. évi szja 1% továbbutalás Állatkert részére	7 060
Felhalmozási célú	8 331
<i>Alapítvány a Budapesti Állatkertért</i>	
- Támogatás az Óriásvidra-kifutó kialakításához	1 017
<i>DBU-támogatás</i>	
- energia játszótér, energia rallye	5 015
<i>Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület</i>	
- <i>HELICON LIFE Plus (A parlagi sas védelme Mo-on) pályázat</i>	2 299

Felhalmozási bevételekből összesen 1.892 eFt keletkezett, amelyből 1.575 eFt gépjármű, 300 eFt gép, berendezés és 18 eFt informatikai eszköz értékesítéséből származott.

Központi, irányító szervei támogatás alakulása

<i>Megnevezés</i>	<i>Eredeti ei. (eFt)</i>	<i>Módosított ei. (eFt)</i>	<i>Teljesítés (eFt)</i>
működési célú	434 600	752 979	752 959
felhalmozási célú	8 357 734	8 637 134	1 532 439
Összesen:	8 792 334	9 390 113	2 285 417

Az év során felügyeleti szervei előirányzat módosítás mindösszesen 940.402 eFt összegben az alábbiak szerint történt:

Működési célra	198 706 eFt
<i>személyi juttatások, bérkompenzáció</i>	<i>32 114 eFt</i>
<i>munkaadókat terhelő járulékok</i>	<i>12 080 eFt</i>
<i>dologi kiadások</i>	<i>154 188 eFt</i>

egyéb működési kiadások

324 eFt

Felhalmozási célra

741 696 eFt

beruházás

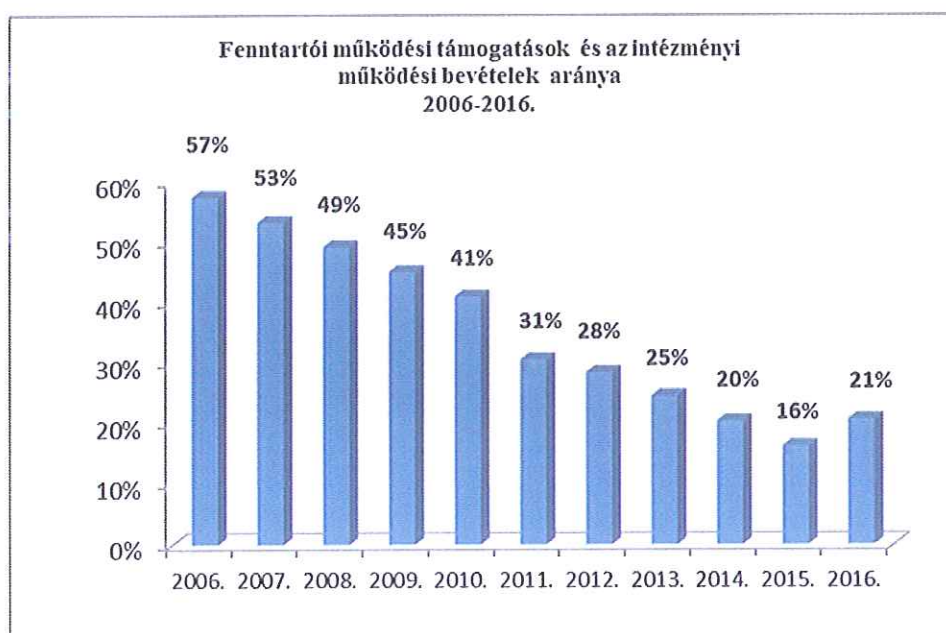
- céljellegetű

279 400 eFt

- intézményi

462 296 eFt

Az Intézmény működésére jóváhagyott költségvetési támogatás összege 2016. évben 341.032 eFt-tal magasabb volt, mint az előző évben. Ezen összegből 300.000 eFt a FÁNK által megvalósított nagyberuházások Áfa kötelezettségei finanszírozásának összege. Ezt leszámítva az összes működési bevételünkből az önkormányzati működési támogatás aránya 2016. évben megközelíti a 21 %-ot, 2015. évben ez az arány 16 % volt.

Ez évben is törekedtünk a takarékos gazdálkodásra. Intézkedéseink hatékonyak voltak és a szolgáltatás színvonalának megtartása mellett sikerült eredményesen működtetnünk az Állatkertet, jóllehet fontos karbantartási munkákat és beszerzéseket el is kellett napolnunk. Amennyiben ez a takarékoskodás folytatódik, akkor természetesen idővel az eszközök, épületek és más létesítmények állaga, az üzembiztonság szintje romlik, aminek előbb-utóbb látható hatásai és komoly kockázatai lehetnek. Másik nyilvánvaló következmény, hogy a harmadik éve változatlan összegű jegyárak emelését komolyan fontolóra kell vennünk, amelynek hatására számos család szorulhat ki az Állatkert szolgáltatásaiból, és ezt csak töredékükben tudják majd ellensúlyozni az alacsony jegyárakkal rendezett akciós napok.

A belépőjegyek értékesítése éves szintet egyenetlen bevételeket eredményez. Van olyan hónap, amikor alig több mint 10 ezer, és van, amikor több mint 100 ezer jegyeladási tranzakciót bonyolítunk le a pénztárainknál. Az egyenetlen bevétel és a lecsökkent fenntartói támogatás miatt a tél végére elfogynak a tartalékok, és ez annak ellenére nehéz helyzeteket jelent, hogy Intézményünk bevált gyakorlattal gazdálkodik pénzkészletével, az előző évi maradványaival. E nélkül az alacsony bevételű és magas kiadású téli hónapokban nem lehetne

finanszírozni a gazdálkodást.

A jóváhagyott pénzmaradvány 194.159 eFt összegben az év során felhasználásra került. Működési célra 40.177 eFt-ot, felhalmozási célra 153.982 eFt-ot fordítottunk az alábbiak szerint:

Működési célra	40 177 eFt
- személyi juttatások, bérkompenzáció	21 579 eFt
- munkaadókat terhelő járulékok	9 236 eFt
- egyéb működési kiadások	9 362 eFt
Felhalmozási célra	153 982 eFt
- intézményi beruházás	760 eFt
- beruházási célú levonható Áfa	153 222 eFt

A 2016. évi kiadások alakulása

Megnevezés	Eredeti ei. (eFt)	Teljesítés (eFt)	Teljesítés/ Eredeti ei. (eFt)
A. Működési kiadások	2 322 536	2 378 155	102
1. Személyi juttatások	584 863	526 017	90
2. Munkaadókat terhelő járulékok	167 218	151 682	91
3. Dologi kiadások	1 565 455	1 697 781	108
- készletbeszerzés	402 000	394 022	98
- szolgáltatási kiadások	797 000	880 359	110
- Áfa	294 855	369 863	125
- egyéb dologi kiadások	71 600	53 537	75
4. Egyéb működési célú kiadások	5 000	2 675	54
- nemzetközi kötelezettségek	5 000	2 675	54
B. Felhalmozási kiadások	8 573 634	2 110 494	25
1. Beruházások	8 573 634	2 109 494	25
- intézményi	170 000	199 075	117
- céljelleű	8 357 734	1 532 439	18
- beruházási célú előzetes Áfa	45 900	377 980	823
2. Egyéb felhalmozási célú kiadás	--	1 000	--
3. Felújítás	--	--	--
- céljelleű	--	--	--
Kiadások összesen:	10 896 170	4 488 649	41

A 2016. évi kiadások összehasonlítása a 2015. év végi teljesítési adatokkal

Megnevezés	2015. (eFt)	2016. teljesítés (eFt)	2016./2015. (%)
A. Működési kiadások	2 691 852	2 378 155	88
1. Személyi juttatások	615 320	526 7	85
2. Munkaadókat terhelő járulékok	172 845	151 2	88
3. Dologi kiadások	1 895 889	1 697 781	90
- készletbeszerzés	394 138	394 022	100
- szolgáltatási kiadások	964 120	880 359	91
- Áfa	464 002	369 863	78
- egyéb dologi kiadások	73 629	53 37	73
4. Egyéb működési célú kiadások	7 798	2 675	34
- nemzetközi kötelezettségek	7 798	2 675	34
B. Felhalmozási kiadások	1 046 467	2 110 494	202
1. Beruházások	1 044 467	2 109 494	202
- intézményi	402 799	199 075	49
- céljellelű	438 504	1 532 439	349
- beruházási célú előzetes Áfa	203 164	377 980	186
2. Egyéb felhalmozási célú kiadás	2 000	1 000	50
3. Felújítás	--	--	
- céljellelű	--	--	
Kiadások összesen:	3 738 319	4 488 649	120

Intézményünk 2016. évi összes kiadása 59 %-kal maradt alatta a tervezett összegnek. Ugyanakkor 20 %-kal magasabb összegben teljesült az előző év azonos időszakához képest. Az eltéréseket a FÁNK nagyberuházások megvalósítási ütemezése okozta.

Az összes kiadás 53 %-át működési kiadásokra, 47 %-át felhalmozási kiadásokra fordítottuk. A működési kiadások 2 %-kal magasabb összegben teljesültek a tervezetthez képest, de 12 %-kal alacsonyabbak voltak a 2015. évi teljesítési adatoknál.

Működési kiadások

A személyi juttatások és a munkaadókat terhelő járulékok teljesítése a tervezetthez képest 10%-kal alacsonyabb szinten alakult, és 14 %-kal voltak alacsonyabbak az előző évi adatokhoz képest.

A január 1-től esedékes kötelező előrelépők, továbbá a minimálbér és a garantált béremelés miatt összesen 161 fő alkalmazott átsorolását végeztük el. 114 fő esetében a még

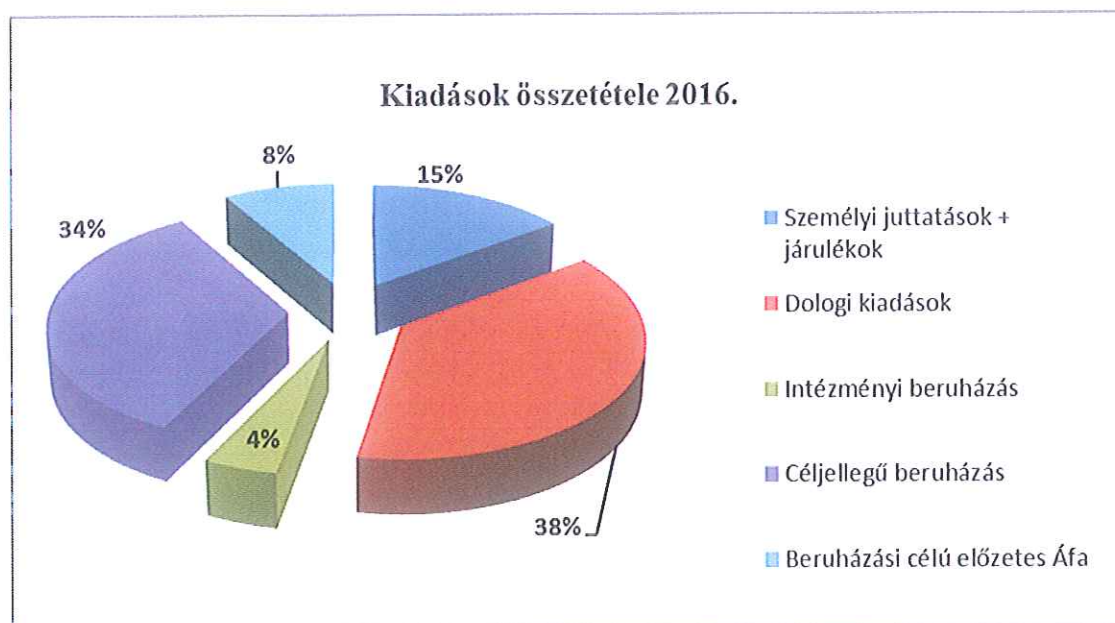
rendelkezésre álló munkáltatói döntésen alapuló illetményrészből biztosítottuk a fedezetet, míg további 47 fő részére a jogszabályban előírt illetmény többletigényét a fenntartó Fővárosi Önkormányzattól kaptuk meg. A dolgozók 52 %-a, összesen 98 fő részesült bérkompenzációban, melynek fedezetét szintén a Főváros biztosította. Jubileumi jutalomban 8 fő részesült, amelyre összesen 5.969 eFt-ot fizettünk ki. Éves jutalmazást a tervezetnek megfelelően a dolgozók minősítését követően a tavalyi szintnél alacsonyabb mértékben, 2 havi illetménynek megfelelő összegben differenciáltan hajtottunk végre. Az év során kiírt célfeladatok elszámolását az év végéig elvégeztük.

A cafeteria-rendszer keretében évi bruttó 200 eFt/fő összeget biztosítottunk az Intézmény dolgozói számára, összesen 27,1 mFt értékben. A választható elemek közül ez évben a legnépszerűbb a BKV bérlet, az étkezési utalvány és a SZÉP kártya volt.

Az Intézmény engedélyezett létszáma az év folyamán 191 fő, az éves statisztikai létszám pedig 180 fő volt. Munkatársaink közül 137 fő fizikai tevékenységet, míg 53 fő szellemi tevékenységet végez, összesen 44 munkakört látnak el. 2016-ban az Intézmény 3 fővel kötött tanulmányi szerződést és további 3 fő közalkalmazott szakmai továbbképzését segítette.

Intézményünk közalkalmazottainak átlagéletkora 45 év. Nemek arányában a férfiak vannak többségben, 116 fő (61%), a nők létszáma 74 fő (39%). Az Intézménynél fennálló jogviszony időtartama alapján a munkatársak 40 %-a 1-5 év között, szintén 40 % 5-20 év között 20 % pedig 20 év fölött áll alkalmazásban. 2016-ban az átlagilletmény 176.387 Ft volt, a munkatársak 26 %-a garantált bérminimumot kapott.

A korábbi évekhez hasonlóan a szezonban, a nagy látogatottságú időszakban kölcsönzött diák munkaerővel (116 fő), illetve önkéntesekkel (150 fő) összesen 266 fő segítségével biztosítottuk a feladatok ellátását, a nyári programok lebonyolítását.

A *dologi kiadások* teljesítése a HNVP üzemek kiesése miatt 10 %-kal alacsonyabb az előző év azonos időszakához képest és 8 %-kal haladta meg a tervezett összeget. A készletbeszerzések teljesítése az eredeti előirányzathoz viszonyítva 2 %-kal alacsonyabb és szinte teljesen megegyezik az előző év azonos időszakának értékével. Az előző évekhez hasonló mértékben a készletbeszerzés közel kétharmadát, 63 %-ot az állatállomány takarmányozására fordítottuk az alábbiak szerint:

Megnevezés	2015. év (e Ft)	2016. év (e Ft)	2016./2015. (%).....
1.) Állati eredetű takarmány	88 263	86 266	98
2.) Humán eredetű takarmány	15 810	17 193	109
3.) Gyümölcs takarmány	22 786	28 662	126
4.) Zöldség takarmány	30 387	31 324	103
5.) Tápok, szálas, szemes takarmány	75 020	83 616	111
Összesen:	232 266	247 061	106

Az állatállomány faj és egyed száma minőségi okok miatt változott az előző év azonos időszakának adataihoz képest.

Megnevezés	2015. december 31.	2016. december 31.	2016./2015. (%)
Faj száma	862	862	100
Egyed száma	8 423	9 015	107

A takarmánykiadások 6 %-kal növekedtek az előző évhez képest, amelyet részben a takarmányfélések (gyümölcs, zöldség, tápok, stb.) egy-egy másfajta, magasabb áron beszerezhetővel történő cseréje indokol.

A készletbeszerzések további kiadási tételei az intézmény üzemeltetéséhez kapcsolódnak. Ilyen pl. az állat- és növénybeszerzés (15.397 eFt), szakmai anyagok (32.738 eFt) állatgyógyászati anyagok (7.643 eFt), üzemanyag (7.103 eFt), irodaszer (5.710 e Ft) munka- és védőruha (9.941 eFt), illetve karbantartási anyagok, szerszámok (32.550 eFt).

A szolgáltatások igénybevételére fordított kiadások az eredeti előirányzathoz képest 15 %-kal, míg az előző évi teljesítési adatokhoz viszonyítva 20 %-kal alacsonyabb összegben teljesültek. A szolgáltatásokra fordított összes kiadás közel 24 %-át közüzemi díjakra költöttük, ez alacsonyabb az előző évinél. A csökkenő energiafelhasználás részben a HNVP működtetésének elmaradásával hozható összefüggésbe. Emellett Intézményünk nagy hangsúlyt fektet az energiatakarékos üzemeltetésre, folyamatosan és egyre nagyobb intenzitással monitoring tevékenységet végez és az indokolatlanul kiugró fogyasztási adatok okát haladéktalanul felderíti, illetve azok megszüntetéséről intézkedik.

Közüzemi díjak alakulása

Megnevezés	2015. év (eFt)	2016. év (eFt)	2016./2015. (%)....
1.) Gázenergia	74 162	41 291	56
2.) Villamosenergia	92 265	87 863	95
3.) Távhő-, melegvíz	10 498	12 338	117
4.) Víz- és csatornadíjak	88 290	69 789	79
Összesen:	265 215	211 282	80

A szolgáltatási kiadások 24%-át az ingatlanok, gépek, berendezések és járművek karbantartására fordítottuk 205.979 eFt összegben, ez az összeg az előző évinél 8.487 eFt-tal magasabb.

Üzemeltetési kiadásokra 2016. évben 270.241 eFt-ot fordítottunk, ezzel többek között az őrzés-védelem, szemétszállítási, takarítási feladatokat biztosítottuk. Ez az összeg közel 40 mFt-tal alacsonyabb az előző évinél, ennek fő oka, hogy a HNVP bezárása miatt a játéközemek bérlőinek 2016. évben már nem fizettünk részesedést a játéközemek bevételeiből. Igénybe vettünk továbbá a szakmai tevékenység ellátását biztosító különféle szolgáltatásokat, mint pl. állatszállítás, pataápolás, körmölés, állategészségügyi laborvizsgálatok.

Az Áfa kiadások 25%-kal haladták meg az eredeti előirányzatot, míg az előző évi teljesítési adatokhoz képest – szintén a HNVP játéközemek bevételeinek kiesése miatt – 22%-kal csökkentek.

Az egyéb dologi kiadások az előző év azonos időszakához képest 27%-kal, az eredeti előirányzathoz viszonyítva 25%-kal csökkentek. Ezen kiadások között elsősorban a szezonális munkaerő kölcsönzésére (HNVP!), a dolgozók továbbképzésére fordított, illetve a közbeszerzési hirdetményekkel, az igazgatási szolgáltatási díjakkal, továbbá a belföldi tagsági díjakkal kapcsolatos összegek kerülnek elszámolásra. Itt jelennek meg a különböző fizetési módokhoz kapcsolódó kezelési költségek, is mint pl. bankkártya, utalványok.

Szolgáltatási szerződések

Szakmai alapfeladat keretében szellemi tevékenység végzésére 2016. évben 39 db szolgáltatási szerződést kötöttünk, melyekre mindösszesen nettó 61.647 eFt teljesítés történt a számszaki beszámoló 15. számú melléklete alapján.

Felhalmozási kiadások

A felhalmozási kiadások teljesítési adatai 75 %-kal alacsonyabbak a tervezettnél és az előző év azonos időszakának adataihoz képest pedig 202 %-os teljesítést mutatnak.

Beruházások pénzügyi haladása

Céljellegű beruházások

Megnevezés	Eredeti ei. (eFt)	Módosított ei. (e Ft)	Teljesítés (eFt)...
1./ 6719 eng. okirat: Pannon Park	7 006 097	7 006 097	874 566
2./ 7174 eng. okirat: Pannon Park-Mesevár kieg. beruházás (parkoló, kiszolgáló létesítmények)	0	279 400	18 157
3./ 6877 eng. okirat: Mesevár-Mesepark	1 351 637	1 351 637	421 614
Céljellegű beruházások összesen:	8 357 734	8 637 134	1 532 439

Pannon Park

A Pannon Park program esetében a 2016. évi teljesítésre jelentős befolyással volt a közbeszerzési eljárások előre nem prognosztizálható elhúzódnása (egyfelől a közbeszerzési törvényi változások, másfelől az ezzel kapcsolatos közbeszerzési szervezeti átalakulások miatt), illetve a kiviteli tervezési folyamatok költség-optimalizálás érdekében tett átstrukturálása. A Kormányhatározat alapján a 2016. évre rendelkezésre álló támogatási forrás támogatási szerződésének megkötésére 2016 decemberében került sor, így a forrás rendelkezése állása sem volt biztosított.

Mesepark-Mesevár

A Mesepark projekt esetében a módosított előirányzat a projekt megvalósítására még rendelkezésre álló teljes keretet tartalmazta 2016. évben, ami mind a Mesevár, mind a Mesepark megvalósítását magában foglalja. A beruházás megkezdésének feltétele az Új Kiszolgáló Zóna kialakítása, amiben benne foglaltatik az ISZKI volt Toxikológiai épületének átalakítása is. Tekintve, hogy a Toxikológiai Intézet csak jelentős, több mint 6 hónapos késedelemmel tudott elköltözni az épületből, a felújítási munkálatok is csak később kezdődhettek és ez befolyással volt a Mesevár-Mesepark kialakítására is. Ez a vis maior-nak tekinthető esemény akadályozta meg a meseparki és azon belül a mesevári építési-, átalakítási-, berendezési munkák indítását és ez okozza a pénzügyi teljesítés tervezettől való elmaradását.

Intézményi beruházások

	Eredeti ei. (eFt)	Módosított ei. (eFt)	Teljesítés (eFt)
1./ Immateriális javak vásárlása	10 000	13 500	12 726
= számítástechnikai licencdíjak megújítása	5 000	8 500	
= a Mesevár magyar mesefiguráinak használati jogaiért fizetett díjak (véj.)	5 000	5 000	12 726
2./ Ingatlanok építési jellegű beruházása	130 000	113 714	128 588
= 600 mm-es víz főnyomócső áthelyezése	80 000	0	0
= Állatházak, kifutók, speciális kiállítások korszerűsítése	50 000	113 714	128 588
3./ Gépek, berendezések, felszerelések beszerzése	30 000	50 860	50 075
Számítástechnikai eszközök	10 000	1 550	1 528

= szám.tech.eszk. beszerz., pótl., új online pénztárgépek	10 000	1 550	1 528
Egyéb gépek, berendezések, felszerelések	12 126	41 436	40 860
= működéshez szükséges gépek, berendezések	0	2 322	2 217
= mobilröntgen beszerzése	7 874	11 130	11 130
= szervizkocsi-beszerzés	4 252	4 252	4 752
= projektor	0	500	428
= varjúcsapda	0	400	370
= preparátum (zsiráfébi)	0	600	600
= interaktív játék és kamerarendszer a Fömlős-házba	0	2 600	2 555
= festmények	0	686	686
= talajmaró	0	350	316
= fényképezőgép		1 200	1 007
= ipari mosógép		320	320
= pulsoximéter		350	329
= kis értékű gépek, berendezések, felszerelések		16 726	16 149
4./ Járművek beszerzése	7 874	7 874	7 687
= gépjármű beszerzés (kisteherautó)	7 874	7 874	7 687
Intézményi beruházások összesen:	170 000	178 047	199 075

<i>Beruházási célú előzetesen felszámított ÁFA</i>	<i>Eredeti ei. (eFt)</i>	<i>Mód. ei. (eFt)</i>	<i>Teljesítés (eFt)</i>
= 6719 - Pannon Park céljell. beruházás ÁFÁ-ja (pénzmaradványból)	0	125 973	162 885
= 6877 - Mesevár-Mesepark céljell. beruházás ÁFÁ-ja (pénzmaradványból)	0	27 044	19 411
= egyéb ÁFA-módosítás	45 900	346 105	195 684
Beruházási célú előzetesen felszámított Áfa összesen:	45 900	499 122	377 980

Beruházások mindösszesen: 8 573 634 9 314 303 2 109 494

Egyéb felhalmozási célú kiadások

Felhalmozási célú kiadás az év során 1.000 eFt értékben történt, az intézmény dolgozóinak lakásvásárlását és felújítását segítettük kamatmentes kölcsönrel.

Összegezve a gazdálkodást, az Intézmény a 2016. évre kitűzött céljait gazdálkodási téren teljesítette, az üzemeltetés biztonsága mellett szolgáltatásainak magas színvonalát megőrizte, működését finanszírozni tudta.

5.3. HUMÁN ERŐFORRÁS GAZDÁLKODÁS

Intézményünk közalkalmazotti létszáma 2016. évben 191 fő volt. A feladatok egyre növekvő sokféleségét és összetettségét, illetve a kiszolgált több mint egymilliónyi látogatót tekintve a rendszer a munkaerő létszáma oldaláról nagyon feszített. A tavalyi évhez hasonlóan gondot okozott a szabadságok, illetve a túlmunkák miatti szabadidő kiadása, és időszakosan kölcsönzött munkaerővel nem lehet biztonságosan az így hiányzó szakmai kapacitásokat megfelelően pótolni.

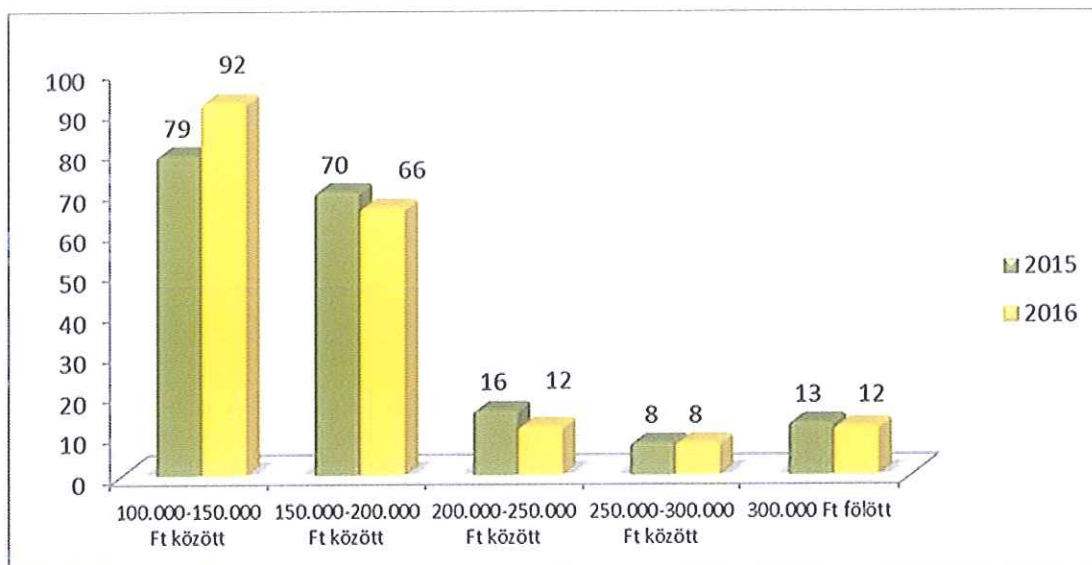
Ahogy azt már a korábbi évek értékelése során is jeleztük, egyre nagyobb gondot jelent a javadalmazás alacsony szintje. Állatkertünkben nagy tudású, és nagy arányban magasan képzett szakemberek dolgoznak. Tíz év óta nem volt átfogó közalkalmazotti bérrendezés, és bár a minimálbér és a közalkalmazotti bértábla némileg változott, ennek nálunk alig volt keresetnövelő hatása. Az intézményi átlagbér 2016 végén bruttó 176.387 Ft volt, messze alatta az országos adatoknak. (A KSH 2016. január-november adatok szerint az országban a teljes munkaidőben alkalmazásban állók átlagos bruttó keresete 260.800 forint volt. A versenyszférában átlagosan 276.000 forint, míg a költségvetésben – a közfoglalkoztatás kivételével – foglalkoztatottak 277.700 forintot kerestek.)

Állatkertünk 190 főállású dolgozója közül már 171 fő (90 %) nem érte el az országos átlagkereset szintjét! Pedig az állomány magasan képzett, elhivatott, és nem szívesen távozik az intézménytől, az éves fluktuáció 8,42 % volt. A dolgozók közül 69 fő felsőfokú végzettségű, ebből 30 fő a felsőfokú végzettségünknel alacsonyabb képesítést kívánó munkakörben dolgozik lelkesen. Az Intézmény modernizációja miatt átalakuló feladatok következtében magasabb képzettséget megkövetelő munkaköröket forráshiány miatt nem lehet középfokú végzettségűből felsőfokúba átsorolni.

Miközben az utóbbi évtizedben jelentősen megnőtt a speciális szakértelmet kívánó, és a magas szintű technikai ismereteket is feltételező létesítményeink száma, egyre nehezebb az országos átlagbértől akár százezer, vagy több forinttal elmaradó, alacsonyabb fizetésért jó szakembereket (szakmunkásokat, technikusokat, gépészeket, állat-trénereket, de újabban még pedagógusokat is) kapni, sőt megtartani. Sajnos már az Állatkertből is elkezdtek a jó szakemberek külföldre vagy egyéb hazai munkahelyekre távozni.

Dolgozóink reálbére szinte folyamatosan csökkent az elmúlt 10 évben. Keveseknél az adórendszer változásai fékeztek a romlást, de a többség rosszabb helyzetben volt 2016-ban, mint évekkkel azelőtt. Ebből számos gond adódik: sok dolgozónak vannak megélhetési gondjai, különmunkákat kénytelenek vállalni munkaidő után, ezért fáradtan dolgoznak nagy figyelmet kívánó munkakörökben. Ennek ellenére tartozásaik halmozódnak, a fiataloknak pedig nincs pénze lakásszerzésre, családalapításra. Megélhetési gondok miatt egyre több kipróbált, jó szakember távozik, aminek komoly hátrányai vannak az intézmény szakmai munkája számára.

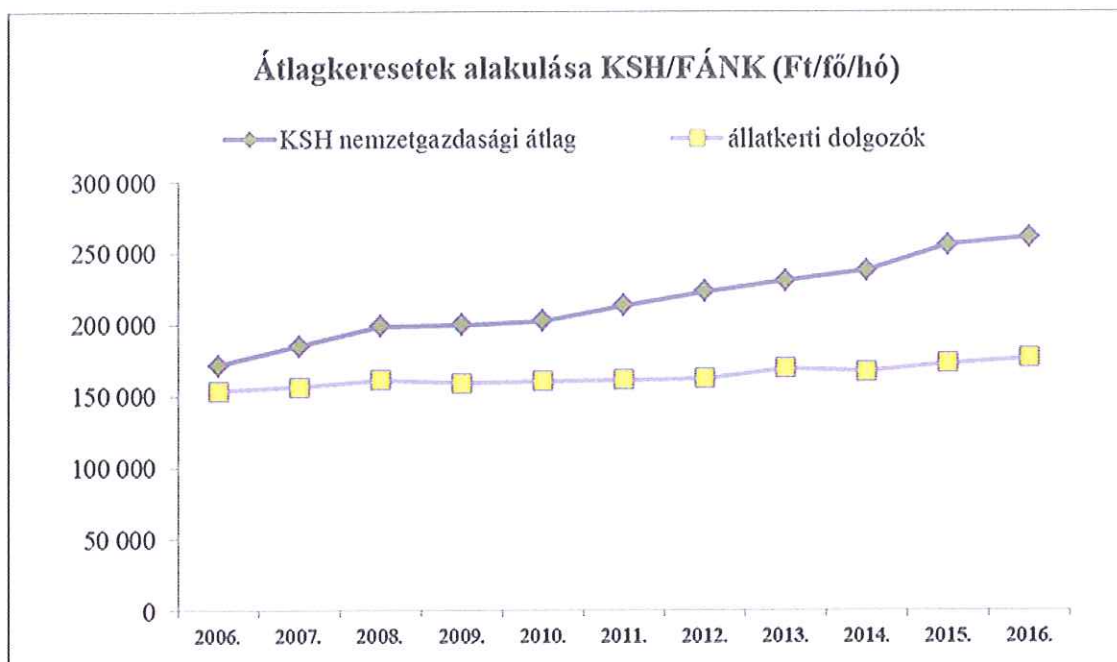
Közalkalmazottak (fő) bruttó bérezés szerint a FÁNK-nál

A FÁNK dolgozóinak nominális keresete egyre növekvő mértékben maradt el az országos átlagkeresettől. Ezt mutatja be az alábbi táblázat:

Év	Átlagkereset (Ft)		FÁNK létszám (fő)		KSH átlagkereset alatt keresők %-ban
	KSH által kiadott	Állatkerti dolgozók átlagkeresete	Teljes létszám	közülük a KSH átlagkereset alatt kereső	
2006	171 351	153 402	169	124	73
2007	185 018	156 236	154	117	76
2008	198 741	161 119	162	130	80
2009	199 837	158 971	162	132	81
2010	202 525	160 038	162	133	82
2011	213 094	161 218	162	132	81
2012	223 060	161 818	169	139	82
2013	230 714	169 328	171	145	85
2014	237 736	166 765	186	165	89
2015	247 800	176 041	186	169	90
2016	260 800	176 387	190	171	90

A „kereseti olló” nyílását, vagyis az állatkertiek átlagkeresetének 2006-2016 közötti, az országos átlagtól egyre növekvő elmaradását mutatja be a grafikon:

190 főállású dolgozó közül 171 fő, 90% keresete nem érte el az országos átlagkereset szintjét (!). Több mint 78%-uk bére kisebb havi bruttó 200 ezer Ft-nál, kb. 42%-uké kevesebb, mint havi bruttó 150 ezer Ft.

Munkaerő-kölcsönzés útján 2016. évben 221 fő (redukált létszámuk 116 fő) diák segítette a munkáink elvégzését – a HNVP üzemkiesése miatt a tavalyihoz képest közel fele munkaidőben – összesen 20.527 órában, amelyre 15.315 eFt + áfa összeget fordítottunk. Főbb feladatuk a látogatók tájékoztatása, a létesítmények, kiállítások őrzése, felügyelete volt, de elláttak segédápolói, kertészeti és más kisegítő feladatokat is.

Munkaerő-kölcsönzés keretében 2016. évben 5 főt foglalkoztattunk 3.994 órában, melyre 5.656 eFt + áfa összeget fordítottunk. Feladataik a látogatók felügyelete, illetve a látogatóterek tisztántartása volt.

6. ÜZEMELTETÉS

Állatkertünk Üzemeltetési körzetének feladatait 34 fő látta el 2016-ban.

6.1. TERÜLETKEZELÉS, PARKFENNTARTÁS

Intézményünk jelenleg közel kétszer akkora területen működik, mint 4 évvel ezelőtt. A következő területekről van szó:

- 107.619 m²-es klasszikus állatkerti terület 1866 óta
- 3.805 m²-es karantén és háttérkertészet terület 1996 óta
- 65.335 m² a volt Vidámpark 2014 óta
- 3.209 m² az Állatkertet és a Vidámparkot régen elválasztó Varannó utcából 2016 óta
- 2.160 m² az Országos Toxikológiai Intézettől – MNV-től bérlemény 2016 óta

- 1.926 m² a Nyugati pályaudvartól - MÁV-tól bérelt terület 2016 óta
- kb. 2.300 m² a Hungária felüljáró alatti terület (gazdasági háttérként hasznosítjuk elsősorban tartalék és használt anyagraktár, tárolás céljára) 2000 óta

Ezen kívül Budapest más pontjain is vannak kezelendő objektumaink:

- 6.090 m²-en a Margitszigeti Vadaspark területét is kezeljük 2002 óta
- kb. 3.000 m²-t a Főkert Nonprofit Zrt. Keresztúri úti telephelyén is béreltünk területet állattartás céljából 2016-ban
- 565 m², illetve 300 m² alapterületű raktárakat a MÁV Tatai úti illetve az Istvántelepi telephelyeken béreltünk 2016-ban.

A hatalmas, és immár egymástól olykor távoli területeken a fenntartást, a biztonságos őrzést, a növényzet karbantartását, a takarítást, tisztítást megoldani bonyolult feladat.

A közönség által is látogatott területeken a színvonal folyamatos fenntartását 9 kertésszel és 4 kerttakarítóval biztosítottuk.

Ahhoz, hogy minden nap barátságos és esztétikus látvánnyal fogadhassuk az ide látogatókat, munkatársaink naponta takarítanak. Kertészeink 2016-ban hozzávetőlegesen **11.500 m²** park és gyepfelületet ápoltak folyamatosan. A növénytakaró rendszeres locsolását gondozását **3.940 fm** automata öntözőrendszer és **3.220 fm** csepegtető rendszer biztosította. Az intenzíven ápolt részeken **1.195 darab egynyári növényt** ültettünk el.

6.1. KARBANTARTÁS, FELÚJÍTÁS

Az üzemeltetési körzeten belül **14 szakmunkás kollégánk** dolgozik, akik a Kert és a HNVP napi karbantartó üzemeltetési feladatait biztosítják. A nagymértékű feladatokat szakembereink csak részben tudják elvégezni, ezért közbeszerzés útján külső vállalkozókat is igénybe vettünk jelentős kapacitással.

Nagyobb felújítási és építési munkák a következők voltak:

- 6 darab gázüzemű kazán cseréje
- Padok, székek, korlátok festése
- Nagyszabású faápolási munkák elvégzése
- Pálmaházi WC felújítása
- Nagy-tó mellett új kút fúrása és beüzemelése
- Fácánház faszerkezetének cseréje
- Nagy-tó és Emberszabású Majomház teraszok faszerkezetének cseréje
- Mérges-ház nyílászáróinak cseréje a varánusz és az óriás teknős állattartó helyeken
- Körhinta szigetelési munkái
- Pálmaház vízszigetelési munkái
- Energia (DBU) játszótér építési munkái és a hozzá kapcsolódó csapadékvíz hasznosító rendszer kiépítési munkái
- Varázshegyben festési, átalakítási munkák elvégzése, denevér röpde átalakítási és a ködpatkány terrárium kivitelezési munkái
- Tigriskifutó átépítési munkái
- Fóka és elefánt medence műgyantázási munkái

- Röpdék építése a Xantus ház mögötti területen

6.2. INFORMATIKA

2016-ban elvégzett munkák:

- Folyamatosan aktualizáltuk az Intézmény teljes területét lefedő 1:500 méretarányú digitális alaptérkép állományt
- Optikai nyomvonal bővítése, az új gazdasági épület bekapcsolása az informatikai hálózatba
- Termálfűtés informatikai rendszerének teljes körű kiépítése
- 30 darab új munkaállomás beszerzése és beüzemelése
- Nagios hálózati menedzsment szoftver üzembe állítása
- Központi vírusellenőrzés rendszer megvalósítása
- Elektromos napi jelentő rendszernek az e-mail küldési-fogadási előkészítése
- Kamerarendszer részleges átszerelése, szerver szoftver módosítása
- Tartományi nyomtató szerver applikáció kialakítása
- Munkaügyi bérszámfejtő rendszer cseréje összhangban az Államkincstárral
- Gépterem átköltöztetése az új gazdasági épületbe

6.3. REND, TISZTASÁG, BIZTONSÁG, KOMFORT FENNTARTÁSA

Kerttakarítóink nap mint nap **100** darab szemetes edényből - melyből **10** műemléki - és a kijelölt dohányzó helyekre telepített edényekből gyűjtik össze a Kert területén keletkező kommunális hulladékot, szemetet. Ennek összmenyisége 2016-ban **151,5** tonna volt. A kommunális hulladék elszállítási költsége erre az időszakra nettó **11 M Ft**-ot tett ki. Az ATEV elszállított az év során **14.799** kg állati hulladékot, ezen kívül gondoskodtunk **381.000** kg szerves trágya elszállításáról is.

Intézményünk őrzés-védelmi feladatait a BBB Zrt. biztonsági szakkég látta el, jelentős zavaró események nélkül. A **takarítási** tevékenységet a FORT Facility Kft. biztosította, ezen belül a rendezvényterek, a könyvtár, az irodák takarítását, valamint a nyilvános illemhelyek közül a Pálmaházi, a Lauder játszótéri WC-k üzemeltetését végezték el.

A látogatók a Kertben **337** darab kerti padon és **97** darab kerti széken foglalhattak helyet. Koncertekre 900 darab szék állt rendelkezésünkre.

Vendéglátás céljából intézményünk területén **6** büfé, **1** lángossütő, **1** kürtőskalácsos, **1** kávézó, **1** cukrászda és **1** gyorsétterem biztosította látogatóink számára az étel és ital kínálatot. A vendéglátói területeken több mint **550** fő tudott egy időben asztalhoz ülni.

Ha a „szükség úgy hozta”, akkor a Kert területén összesen **6** helyen találhattak nyilvános illemhelyet a látogatóink. Ezek a Lauder játszótérnél, a Varázshegyben, a Kissziklában két helyen is, azaz az étteremben és a rendezvény teremhez kapcsolódó folyosón, a Főkapunál lévő cukrászdában, valamint a Pálmaház mellett álltak rendelkezésére. Egyidejűleg **127** fő látogató és **96** fő dolgozó tud illemhelyet használni.

6.4. ENERGIA FELHASZNÁLÁS a 2016. évben

Hónap	Fővárosi Állat és Növénykert energia fogyasztása és költsége															Külső közüzem- díjak
	Villamos energia			Földgáz				Termálhő				Összes energia				
	[kWh]	[Ft]	[Ft/kWh]	[nm ³]	[GJ]	[kWh]	[Ft]	[Ft/kWh]	GJ	kWh	Ft.	[Ft/kWh]	kWh	Ft	[Ft/kWh]	
2016. január	286 467	7 911 397	27,62	111 327	3 899	1 083 084	13 050 837	12,05	589	163 611	761 529	4,65	1 533 163	21 723 763	14,17	2,01
2016. február	280 134	7 750 731	27,67	109 949	3 842	1 067 324	12 774 944	11,97	632	175 556	833 629	4,75	1 523 013	21 359 305	14,02	1,56
2016. március	305 601	8 393 710	27,47	81 552	2 835	787 415	9 988 839	12,69	828	230 000	974 525	4,24	1 323 016	19 357 074	14,63	7,21
2016. április	307 641	8 443 667	27,45	52 996	1 851	514 191	6 945 084	13,51	639	177 500	752 171	4,24	999 332	16 140 921	16,15	11,76
2016. május	306 119	8 401 950	27,45	4 867	170	47 128	1 775 452	37,67	717	199 167	802 964	4,03	552 414	10 980 366	19,88	16,61
2016. június	321 908	8 798 799	27,33	1 196	42	11 586	1 454 621	125,55	397	110 278	600 380	5,44	443 772	10 853 801	24,46	20,82
2016. július	328 942	8 975 920	27,29	1 248	43	11 995	373 905	31,17	346	96 111	568 909	5,92	437 048	9 918 734	22,69	24,12
2016. augusztus	321 779	8 807 566	27,37	1 059	37	10 156	1 241 735	122,27	353	98 056	565 483	5,77	429 990	10 614 784	24,69	23,94
2016. szeptember	299 762	8 242 030	27,50	3 047	106	29 527	1 389 506	47,06	719	199 722	805 579	4,03	529 011	10 437 116	19,73	17,70
2016. október	308 237	8 468 083	27,47	38 273	1 309	363 594	3 695 456	10,16	1 449	402 500	1 239 540	3,08	1 074 331	13 403 079	12,48	10,28
2016. november	265 962	7 371 302	27,72	73 883	2 527	701 889	6 239 812	8,89	892	247 778	891 415	3,60	1 215 628	14 502 529	11,93	7,14
2016. december	283 371	7 637 852	26,95	119 846	4 099	1 138 537	9 392 440	8,25	535	148 611	334 375	2,25	1 570 519	17 364 667	11,06	2,70
2016. éves összes	3 615 923	99 203 008	27,44	599 243	20 759	5 766 426	68 322 631	11,85	8 096	2 248 859	9 130 499	4,06	11 631 238	176 656 138	15,19	12,15

Összefoglaló a főbb energiafogyasztási tendenciákról

- Gáz:** A gázfogyasztás költsége 2016. évben, az előző évihez képest **23,3 %-kal csökkent**. A csökkenésnek több oka van. Az egyik, hogy a HNVP földgáz felhasználás gyakorlatilag megszűnt. A másik abból adódott, hogy egész évben a Fürdőtől végre magasabb hőmérsékletű termálvizet kaptunk. Továbbá **közbeszerzés lefolytatása után 16,9%-kal kedvezőbb fajlagos földgáz árra szerződünk**.
- Villany:** A villamos-energiafogyasztás költsége az előző évihez képest **5,2 %-kal csökkent**. A felhasználás csökkenésének egyértelműen a megelőzően magas HNVP felhasználás az oka. **A villamos-energia egységnyi költsége 11,1%-al csökkent**, melynek oka az előző évi közbeszerzésen elért kedvező árak köszönhető.
- Víz:** A vízfelhasználás költsége az előző évihez képest kis mértékben csökkent. A tényleges fogyasztás **3,3%-al csökkent**. A felhasználás azért nem csökkent jelentősebb mértékben, mert volt egy hosszan tartó földfelszín alatti csőtörés, melyre a Vízművektől megrendelt műszeres vizsgálat után tudtunk csak megszüntetni.
- Termál hő:** A termál hő felhasználás a 2015. évhez képest 38,1%-kal nőtt a Fürdőnél történt technológiai átalakítások miatt (újra magasabb hőmérsékletű termálvizet kaptunk). A fürdőnél történt technológiai átalakításokat még nem fejezték be, nem volt még meg a végleges műszaki átadás, ezért még 2017-ben is várható változás. 2016-ban 11 177 GJ volt felhasználásunk, ami megközelíti a 2013. évi felhasználást. A termál hő költsége **20,4%-kal nőtt** a 2015. évhez képest, a fajlagos ára pedig 12,8%-al csökkent

Intézményünk összes energia felhasználási költsége **5,6 %-kal csökkent** az előző évhez képest. Az energia költsége **7,9%-al csökkent**, egyrészt a HNVP üzemeltetésének leállításából, valamint a földgáznál lényegesen olcsóbb termál hő felhasználásának növekedésének köszönhetően.

6.5. TAKARMÁNYOZÁS

2015. évben 229,4 millió forintba került a csaknem nyolcezer négyszáz egyed táplálása, ez az összeg 2016. évben 242,1 millió forintra nőtt. Ez fedezte több mint **kilencezer kettőszáz** egyed ellátását. Míg tavaly napi 665 ezer Ft-volt a takarmányozási költség, idénre ez napi 663 ezer Ft-ra nőtt.

A sokféle állat takarmányigényének kielégítésére 370 különböző takarmányféléseget használtunk fel. Ezek közül több a konyhából is ismerős lehet: almából 74.154 kg, körtéből 13.266 kg, friss cseresznyéből 2.520 kg, friss szilvából 2.450 kg, friss őszibarackból 2.240 kg, szőlőből 2.200 kg, mazsolából 570 kg, sárgadinnyéből 660 kg, narancsból 9.700 kg, mandarinból 1.100 kg, citromból 210 kg, banánból 15.900 kg, kiwiből 48.700 darab, ananászból 2.620 db, rostos gyümölcsleiből 600 liter, kakaóporból 5,2 kg, földimogyoróból 1.370 kg, dióból 300 kg, sárgarépbából 78.800 kg, céklából 12.600 kg, burgonyából 10.000 kg, vöröshagymából 1.600 kg, fokhagymából 200 kg, paradicsomból 7.250 kg, csemege paprikából 4.300 kg, kelkáposztából 2.700 kg, fejes káposztából 2.100 kg, fejes salátából 47.500 fej, uborkából 9.500 kg, brokkoliból 2.700 kg, csöves kukoricából 8.200 darab, rizsből 3.400 kg, zabpehelyből 4.000 kg, kenyérből 1.900 kg, háztartási kekszből 1.200 kg, rozskenyérből 600 kg, mézből 1.100 kg, tojásból 88.000 darab, sajtból 1.500 kg, túróból 4.500 kg, natúr joghurtból 8.900 darab, gyümölcsös joghurtból 800 darab, nyers húsból 27.000 kg, mirelit nyers húsból 9.000 kg, kárászból 54.500 kg, heringből 13.500 kg, kagylóból 440 kg, tintahalból 1.800 kg, polipből 200 kg fogyott 2016. december 31-ig.

A takarmány költségek növekedését indokolja, a magas áru, de nem helyettesíthető takarmányok etetése, mint pl.: cikória 1.900 kg, édesburgonya 380 kg, jégsaláta 2.700 db, gránátalma 400 db, articsóka 100 db, padlizsán 750 kg, fehérítő zeller 300 db, kínai kel 370 db csicsóka 300 kg, avokádó 900 db.

Természetesen Állatkertünk lakói olyan takarmányféléseket is fogyasztanak, amelyekkel az átlagember leginkább csak a kisállat-kereskedésekben találkozhat: sáskából 38.800 darab, „lisztkukacból” (lisztbogár lárvájából) 4.000 liter, gyászbogár lárvából 600 kg, „csontkukacból” (légylárvá) 30 liter, földigilisztából 90 kg, csóvjó féregből 100 liter, vörös planktonból 60 kg, tüskés bolharákból 410 kg, „sóféregből” 200 kg, „sóféreg” petéből 3 kg, mysis 200 kg, küklopsz-rákból 190 kg volt a fogyasztás a 2016. évben.

6.6.FENNTARTHATÓSÁG

Több körös véleményezést követően az év során véglegesítettük az Állatkert Fenntarthatósági Stratégiáját, amely hosszú távra jelent iránymutatást. A fenntarthatóság, mint globális cél és lokális – jelen esetben intézményi – gyakorlat, elsősorban az erőforrások hatékony és takarékos használatát, élő erőforrások esetében egyidejű megőrzését, illetve a megújuló erőforrások minél szélesebb körű alkalmazását és annak széles körű megismertetését jelenti. Intézményünk fő küldetése e téren fontossági sorrendben:

I., a környezettudatosság emelése a látogatók milliói felé közvetített környezeti-fenntarthatósági témájú üzenetekkel, az ismeretterjesztés és a szemléletformálás széles eszköztárának felhasználásával

II. veszélyeztetett fajok tartása, szaporítása, repatriálása, más közelítésben genetikai erőforrások megőrzése

III. környezettudatos, fenntartható működés és üzemeltetés, az erőforrások hatékony és takarékos használata

7. SZAKMAI ÉS KÖZÉLETI KAPCSOLATOK

A gyűjtemény kezelését irányító szakembereink az EAZA munkájában továbbra is több fontos szerepet töltek be 2016-ban.

Vidákovits István tagja a Gorilla EEP és az Orangután EEP fajbizottságoknak, ezen bizottságokban dolgozik az ún. „Housing Committee”-ban (ez egész Európában dönt az új gorilla/orangután kifutók engedélyezéséről), illetve koordinálja a Mandrill EEP programot. Molnár Zoltán tagja az ázsiai vadkutya EEP fajbizottságának. Dr. Sós Endre tagja az EAZA „Technical Assistance Committee”-nek, a szélesszájú orrszarvú EEP, a jegesmedve EEP, a szibériai tigris EEP, a perzsa oroszlán EEP és a perzsa párduc EEP fajbizottságoknak, az ázsiai elefánt EEP fajbizottságnak és elefánt TAG-nek, állatorvos tanácsadója a kispanda EEP-nek, az Old World Monkey TAG-nek és az elefánt TAG-nek. Szintén tagja az EAZA Veterinary Committee-nek, illetve az EAZWV Board-nak (Hungarian Section).

Több programban van szakmai együttműködésünk neves külföldi intézményekkel, így a Berlini Állatkerti- és Vadállat Kutatóintézet (szélesszájú orrszarvú, csupasz turkáló, ázsiai elefánt), a Bécsi Állatorvos-tudományi Egyetemen (szaporodásbiológiai hormon vizsgálatok), a Bécsi Vadvilág-ökológiai Kutatóintézet (Research Institute Wildlife Ecology; rákosi vipera és haragos sikló telemetria és oktatási együttműködés), illetve több hazai egyetemen (Állatorvos-tudományi Egyetem, Szent István Egyetem különböző karai, Nyugat-magyarországi Egyetem, ELTE), és kutató műhellyel (Állatorvos-tudományi Intézet, Állattenyésztési és Takarmányozási Kutatóintézet, Magyar Természettudományi Múzeum). Az év során az ÁTE kihelyezett tanszékeként továbbra is gyakorlatokat vezényelt le, illetve szakdolgozókkal működött együtt az Állatkert Állat-egészségügyi és Természetvédelmi Osztálya. 2016-ban elindult az egzotikus állat szakállatorvos posztgraduális képzés is, ebben oktatóként és gyakorlatvezetőként is részt vettünk (ez utóbbiban több más állatkerti egység is közreműködött).

Immár 14. éve sikeresen szervezzük meg és bonyolítjuk le az Állatkerti Állatorvoslási Konferenciát, amelyhez külföldi előadók is rendre szívesen csatlakoznak. 2016-ban az állatkerti állatok anesztéziája, illetve az állattréningek volt a fő téma, abszolút rekord számú (150 feletti) részvevővel.

Zsigmond Vince – a MABOSZ főtítkáráként – képviseli a magyar gyűjteményes kerteket az European Botanic Gardens Consortium-ban, valamint társelnöke az EAZA Állatkerti Kertészeti Szakcsoportjának (EAZA Zoohorticulture Group), továbbá képviseli Intézményünket az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottságban is.

Intézményünk, mint a törvényi oltalom alatt álló állatkerti műemlékegyüttes fenntartója, tagja az International Council on Monument and Sites hazai szervezetének.

Az év során az Országos Meteorológiai Szolgálattal kötött együttműködési megállapodás keretében telepítettünk egy állandó meteorológiai állomást az Állatkert területére.

ÖSSZEGZÉS

A Főváros legrégebbi saját kulturális intézménye, a Fővárosi Állat- és Növénykert ismét sikeres évet zárt. 2016-ban is Intézményünk volt Magyarország legnépszerűbb kulturális-turisztikai attrakciója, 1.019.481 látogatóval. 2016-ben is megtartottuk kimagasló népszerűségünket, messze az ország legnépszerűbb kulturális és turisztikai attrakciója vagyunk továbbra is. Ismeretterjesztő, oktató és kulturális programok sokaságát biztosítottuk, a megszokott magas szolgáltatási színvonal mellett. A hagyományosan sikeres programok mellett igen népszerű volt a tavasszal hat héten át esténként szervezett egyszeri attrakciósorozat, a Sárkányok Éjszakái Fesztivál.

Tavaly – támogatóinknak, partnereinknek köszönhetően – méltón ünnepelhettük az Állatkert 150 éves születésnapját. Jubileumi emlékalbum, születésnap-i ceremóniák, koncertek, postabélyegek, pénzérmék, múzeumi időszaki kiállítás, nemzetközi konferencia tette emlékezetessé a páratlan eseményt – de még a szülinapi torta is különleges lett.

Állatkertünket a vezető európai állatkertek között tartják számon. Intézményünk tekintélyét szakmai programjai, állatszaporítási eredményei, gyűjteménye minőségi fejlesztése tovább gyarapították. Az állatokat immár 3 helyszínen tartottuk, mert a nagy átalakítások átmeneti idejére egy háttér-állatkertet is kellett építenünk: Kőbányán a FŐKERT telepén.

Folytattuk a kiállítások korszerűsítését, új elemekkel gazdagítottuk a területeket. A korábbi medvekifutót átalakítottuk rozsomákok számára. Elkészült egy új állatsimogató, egy új játszóhely, az Energia Rally, Energia Játszótér, valamint nagy zsiráfetető magasles is épült a közönség számára. A képzőművészeti alkotások gyűjteménye is gyarapodott: Budapest koreai testvérvárosától, Daejon-tól egy háromalakos kültéri szoborkompozíciót kaptunk. Különleges szaporulatok voltak az évben: sörényes hangyász, vörös panda, lajhár, vombat, és az elmúlt évtized legsikeresebb pelikánszaporulata. **A természetvédelmi mentőmunka** az év folyamán minden eddigi statisztikánkat felülmúlta. Kétezer példányt meghaladó befogadott mentett állattal Állatkertünk Magyarországon a legkiemelkedőbb munkát végző, legtöbb állatot befogadó és meggyógyító mentőhelynek minősül.

Intézményünk az év során képes volt megtartani költségvetésének egyensúlyát és szolgáltatásainak színvonalát is. Szolgáltatásaink árát nem növeltük, a bevételeket mégis a tervezett, szükséges szinten tudtuk tartani. Saját bevételeink nagyjából ellensúlyozták az utóbbi évek jelentős működési támogatás-csökkenését, bár számos beszerzett termék és szolgáltatás ára az inflációt jóval meghaladóan növekedett, ezért számos időszerű komolyabb karbantartó, felújító munka, eszközcsere sajnos elmaradt.

Szokásos működésünk mellett az új területeken a döntések nyomán ütemezetten haladtunk előre a fejlesztésekkel is. Sikeresen megtörtént Állatkertünk területének növelése, a térségből más használók kiköltöztetése, a területek átvétele. Az általunk használt terület 2014 elejétől 2016 végéig 72.630 m²-rel növekedett. Ezen a kibővült területen több fejlesztésen is dolgoztunk már a tavalyi évben is.

Két fő új attrakció, a Mesepark, valamint a Pannon Park valósul meg, és elkészülnek a működésükhöz szükséges egyéb fejlesztések, mint egy új Üzemellátási Kiszolgáló Zóna

létesítése, illetve egy autóparkoló építése, új közművek telepítése, illetve a historikus Állatkert botanikus kerti minőségének megfelelő színvonalú növényállomány kialakítása is.

Az események 2016-ban gyorsultak fel. Több alprojekt már megvalósult. A Főváros a Varannó utcáról megállapodott a Zuglói Önkormányzattal, a FÁNK átvette az ingatlant, és megtörtént a telkek összevonása. Már befejeződtek a volt Vidámpark területén a bontási munkák, sőt több ponton folyik az építés is.

A legjelentősebb elvégzett feladatok 2016 során:

- **A Mesevár-Mesevár** esetében elindult, és javában folyik a munka a leendő Mesevár belsejében. A Mesevár-Mesevár átadása még 2017-ben várható.
- Nagy készültségi szinten van **az új Kiszolgáló Zóna**. Megtörtént a telekhatárok rendezése, az Igazságügyi Szakértői és Kutató Intézetek Országos Toxikológiai Intézete új telephelyre költözött. A második félévben elvégeztük a szükséges felújítási munkálatokat, és 2017-ben már ebben az ingatlanban működik az **Irányítási Központ** (Állatkórház, Informatikai Központ, Gyűjteményi Nyilvántartás, és az összes iroda). **Az új Gazdasági Épület és az új Takarmányozási Épület** (műhelyek, öltözők, raktárak, könyvtár, irattár / konyha, raktárak, hűtőtermek, fagyasztókamrák) 2017 tavasszal készül el, amikor átköltözhetnek ide a műhelyek, öltözők, raktárak, a könyv- és irattár, a takarmányellátás.
- Fontos a fejlesztési területen a **közművek áthelyezése, újak létesítése**. A területen átvezető 600 mm-es víz nyomóvezeték kiváltására vonatkozó kivitelezési munkák már megkezdődtek, befejezésük 2017 júniusára várható.
- **A Pannon Park** központja a biodóm, amelyhez szabadtéri kifutók csatlakoznak. Az év elején jogerőre emelkedett az építési engedély. Közbeszerzési eljárást követően lezajlottak a szükséges bontási munkák. A terület leromlott növényállományának kezelését, átalakítását is elkezdtük: 2016-ban közel 60 fát ültettünk át, és számos beteg fa kivágására kényszerültünk. Sikeres volt a beruházásokhoz kapcsolódó költségbecslési, költségmenedzseri, műszaki lebonyolítói, műszaki ellenőri és egyéb műszaki tanácsadások ellátására („Független Mérnök”) irányuló közbeszerzés. Még ősszel megkezdődött a hátralévő tervezési feladatok ellátására, illetve a kivitelezési feladatok megvalósítására vonatkozó fővállalkozói közbeszerzési eljárás is. A nyílt, uniós pályázatot eredménytelennek kellett nyilvánítani, mivel a beérkezett ajánlatok összege meghaladta a rendelkezésre álló forrást.
- Az ún. **Hermina Garázs** kialakítása az Állatkert bővített területén még korai előkészítési fázisban van.

A LEGFŐBB PROBLÉMA AZ ÉV SORÁN

2016-ban is az jelentette a legnagyobb gondot, hogy a FÁNK dolgozóinak keresete nagyon elmaradt az országos átlagkereset szintjétől. Alig, vagy nehezen pótolható, magasan kvalifikált, jó szakemberek szüntették meg emiatt közalkalmazotti jogviszonyukat. A kulturális szféra béremeléséről szóló hírek ellenére jól érzékelhető áthúzó hatás érvényesült még 2017 első hónapjaiban is.

2017. március

Prof. Dr. Persányi Miklós
főigazgató

A Tbiliszi Állatkert részére nyújtott szakmai segítségnyújtásról a következők mondhatók el:

2015 nyarán a Tbiliszi Állatkertet súlyos katasztrófa érte. Több méteres víz öntötte el az állatkert jelentős részét, ami állatok (köztük veszélyes fajok) tucatjainak az elhullásához, illetve szökéséhez vezetett. Az erről szóló drámai képek bejárták a világsajtót, miközben a Tbiliszi Állatkert vezetősége a világ állatkerti közösségéhez fordult segítségért. Több állatkert anyagi forrásokat szabadított fel, mások azonnal szakembereket küldtek a helyszínre. A grúziai magyar külképviselet a Tbiliszi Állatkerten kívül is megkeresett bennünket, hogy milyen formában tudnánk mi is hozzájárulni a helyzet orvoslásához. Több egyeztetést követően az a döntés született, hogy felesleges lenne sokadik állatkertként a havarria szituáció kezelésébe folynunk, sokkal inkább a hosszú távú továbblépésben támaszkodhatnánk ránk a grúz kollégák. Ezek alapján 2016 májusában egy négytagú, állatkerti szakemberekből álló csapat érkezett, hogy egy egyhetes tréningen vegyenek részt a Fővárosi Állat- és Növénykertben. A grúz szakemberek állatkerti kurátorok, kurátor-helyettesek és környezetgazdagítási szakértők voltak. A tréning alatt végiglátogatták a különböző körzeteket, gyakorlati, állattartási tapasztalatokat szereztek, de bepillantást nyertek az oktatás, ismeretterjesztés és az állatkerti tervezések/fejlesztések, működtetés területére is. A természetvédelmi munka kapcsán kirándulást szerveztünk a számukra a kunpeszéri rákosi vipera tenyésztőtelepre és a Kiskunsági Nemzeti Parkba is. A tréning lezárásaként közös kiránduláson vettünk részt a Bécsi Állatkertben. A projektben csak az útiköltséget állta a Tbiliszi Állatkert, minden más költséget (technikai segítségnyújtás kapcsán) a FÁNK vállalt magára. A jövőben is tervezzük a kapcsolat fenntartását és egy hosszú távú partnerségi viszony folytatását.

Tárgy: Re: Tbiliszi?

Feladó: "Dr. Sós Endre" <drsos@zoobudapest.com>

Dátum: 2017.05.21. 21:31

Címzett: "Dr. Persányi Miklós" <persanyi@zoobudapest.com>

CC: Szelényi Gábor <szelenyi@zoobudapest.com>, kaszonyi Pálné <kaszonyi@zoobudapest.com>, "Dr. Viktória Koroknai" <drkoroknai@zoobudapest.com>

Tisztelt Főigazgató úr!

A Tbiliszi Állatkert részére nyújtott szakmai segítségnyújtásról a következők mondhatók el:

2015 nyarán a Tbiliszi Állatkertet súlyos katasztrófa érte. Több méteres víz öntötte el az állatkert jelentős részét, ami állatok (köztük veszélyes fajok) tucatjainak az elhullásához, illetve szökéséhez vezetett. Az erről szóló drámai képek bejárták a világsajtót, miközben a Tbiliszi Állatkert vezetősége a világ állatkerti közösségéhez fordult segítségért. Több állatkert anyagi forrásokat szabadított fel, mások azonnal szakembereket küldtek a helyszínre. A grúziai magyar külképviselet a Tbiliszi Állatkerten kívül is megkeresett bennünket, hogy milyen formában tudnánk mi is hozzájárulni a helyzet orvoslásához. Több egyeztetést követően az a döntés született, hogy felesleges lenne sokadik állatkertként a havaria szituáció kezelésébe folynunk, sokkal inkább a hosszú távú továbblépésben támaszkodhatnánk ránk a grúz kollégák. Ezek alapján 2016 májusában egy négytagú, állatkerti szakemberekből álló csapat érkezett, hogy egy egyhetes tréningen vegyenek részt a Fővárosi Állat- és Növénykertben. A grúz szakemberek állatkerti kurátorok, kurátor-helyettesek és környezetgazdagítási szakértők voltak. A tréning alatt végiglátogatták a különböző körzeteket, gyakorlati, állattartási tapasztalatokat szereztek, de bepillantást nyertek az oktatás, ismeretterjesztés és az állatkerti tervezések/fejlesztések, működtetés területére is. A természetvédelmi munka kapcsán kirándulást szerveztünk a számukra a kunpeszéri rákosi vipera tenyésztelepre és a Kiskunsági Nemzeti Parkba is. A tréning lezárásaként közös kiránduláson vettünk részt a Bécsi Állatkertben. A projektben csak az útiköltséget állta a Tbiliszi Állatkert, minden más költséget (technikai segítségnyújtás kapcsán) a FÁNK vállalt magára. A jövőben is tervezzük a kapcsolat fenntartását és egy hosszú távú partnerségi viszony folytatását.

Üdvözlettel,

Sós Endre

Az iPhone-omról küldve

2017. máj. 18. dátummal, 7:31 időpontban Dr. Persányi Miklós <persanyi@zoobudapest.com> írta:

A 2016. évi beszámolóból kimaradt a tbiliszi brigád fogadásáról szóló gondolat.

Ezt pótolni kell, kérek egy pro domo feljegyzést róla pár mondatban (minél több ténnyel, adattal), hogy majd csatoljuk az anyaghoz archiválások előtt.

Mondjuk mielőbb, de 5 napon belül, hogy lezárhassuk az anyagot.

<miklos_persanyi_2014.jpg>